

Mikkelin kaupungin arviointikertomus vuodelta 2024

Tarkastuslautakunta 20.5.2025

MIKKELI

Kaupunginvaltuustolle

MIKKELIN
Teatteri

Sisällys

1. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajien katsaus 4
2. Tarkastuslautakunnan työskentely....6
2.1 Kokoonpano ja työskentelytapa 6
2.2 Kaupunginhallituksen lausunto vuoden 2023 arviointikertomuksesta 8
3. Tilinpäätöksen sisältö ja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen....9
3.1 Huomioita tilinpäätöksen esittämistavasta ja sisällöstä....9
3.2 Kaupungin strategia ja tavoitteiden toteutuminen 12
3.3 Hallinto- ja elinvoimapalvelut....14
3.4 Mikkelin seudun ympäristölautakunta 14
3.5 Kasvatus- ja opetuslautakunta 17
3.6 Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta 20
3.7 Kaupunkikehityslautakunta 21
3.8 Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia 27
3.9 Mikkelin Vesiliikelaitos....28
3.10 Konserniyhtiöiden tavoitteiden toteutuminen 31
4. Talous ja investoinnit....35
4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja kaupungin talouden kehittyminen 35
4.2 Investoinnit 38
4.3 Talouden tasapainottaminen....39
5. Luottamushenkilötoiminnan digitalisaatiossa huomioitavaa....41
6. Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle 42
7. Allekirjoitukset....43

Teatteritalon vesikaton uusiminen ja julkisivun korjaaminen olivat yksi Mikkelin kaupungin vuoden 2024 suurimmista investoinneista.

Kansikuva:
Mikkeli myi kertomusvuoden aikana vähemmistöosuuden Etelä-Savon energiasta (ESE). Kuvassa ESE:n Pursialan voimalaitos. Kuva: Kimmo Iso-Tuisku

1. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajien katsaus

Arvoisat Mikkelin kaupungin asukkaat!
Hyvät valtuutetut!

Mikkelin kaupungin tarkastuslautakunta laatii vuosittain arviointikertomuksen jokaiselle kuntalaiselle ja valtuustolle. Arviointikertomus tehdään kuntalaisen näkökulmasta ja siinä tarkastellaan ja arvioidaan kaupungin taloutta ja strategian toteutumista. Tässä katsauksessa otetaan esille joitain keskeisiä asioita Mikkelin kaupungin tulevaisuuden kannalta.

Mikkelin kaupungin vuoden 2024 tilinpäätöksen tulos on historiallisen hyvä. Tilinpäätöksen ylijäämäksi muodostui 131,6 miljoonaa. Huipputulos syntyi EteläSavon Energia Oy:n (ESE) vähemmistöosuuden myynnistä, joka toteutui vuoden 2024 keväällä. Näin Mikkeli välttyi valtiovarainministeriön ohjaamalta arviointimenettelyltä. Taseen alijäämät on katettu, ja Mikkeliä turvaa taseen 110 miljoonan euron ylijäämäpuskuri. Kassaan tuloutuneilla yhteensä 191 miljoonan euron varoilla kaupungin lainakantaa pienennettiin 100 miljoonalla eurolla, ja lähes puolet varoista n. 91 miljoonaa euroa kohdistettiin kohtuullisen riskin sijoituksiin varainhoitajien kautta.

Verotulot ylittivät talousarviovaiheen ennusteet 3,2 miljoonalla eurolla. Ylijäämän mahdollistamana tehtiin 27 miljoonan euron investointivaraus itäisen alueen päiväkoti- ja kouluverkkoratkaisua varten. Investointivaraus poistaa kyseisten investointien poistovaikutukset tulevaisuuden tuloslaskelmista, jolloin poistot eivät tule tulevaisuuden rasitteeksi. Tämä myös antaa selvän signaalin kuntalaisille siitä, että uudistuksessa on aikomus edetä.

Talouden osalta Mikkeli onnistui ESE:n myynnillä selviytymään pitkään jatkuneesta talouskriisistään. Jatkossa on turvattava talouden pitkäaikainen kestävyys.

Naton maavoimien alaesikunnan sijoittuminen Mikkeliin oli talouden ohella merkittävä positiivinen asia. Mikkeli haluaa kehittyä kansainvälisenä toimijana. Vuoden 2024 lopussa päätettiin kansainvälisten asioiden päällikön viran perustamisesta ja kansainvälisyysteema tulee korostumaan jatkossa entistä näkyvämmin.

Tarkastuslautakunta kiinnittää erityishuomiota konsernitason suurimpaan realisoituneeseen riskiin eli Metsäsairila Oy:n tytäryhtiön BioSairila Oy:n taloudellisten vaikeuksien syvenemiseen. Tähän liittyen lautakunta suosittelee, että tilinpäätöksen toimintakertomukseen sisällytetään vastaisuudessa kaupunginhallituksen kokonaisarvio siitä, miten kaupungin sisäistä valvontaa ja

Sami Nalli

Raine Lehkonen

konsernivalvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla suunnittelukaudella. Lisäksi lautakunta suosittelee, että selvitetään, voisiko konsernivalvontaa ja ohjausta kehittää edellyttämällä myös niiltä kaupunkikonserniin kuuluvilta alakonserneilta konsernitilinpäätöksen laatimista, joiden ei ole sitä kirjanpitolain perusteella pakko laatia, ja että strategiakorttitavoitteet asetetaan kuntastrategiasta johdetuille osa-alueille siten, että ne kohdistuvat riskiarvion perusteella olennaisiin toimintoihin.

Tarkastuslautakunta on huolestunut luottamushenkilötoiminnan digitalisaatioon liittyvistä riskeistä. Pidämme tärkeänä, etteivät esimerkiksi tekniset laitteet ja eri ICT-ohjelmat tai tietotekninen osaaminen aseta rajoitteita luottamushenkilön täysipainoiselle osallistumiselle kaupungin päätöksentekoon eri toimielimissä ja siksi korostamme, että erilaisten tietoteknisten ratkaisujen käyttöönotossa huolehditaan myös siitä, että kaikki toimielinten jäsenet saavat tarvittavan perehdytyksen ja ohjauksen luottamustehtäviensä vaatimalla tasolla.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano on vaihtunut merkittävästi valtuustokauden aikana. Puheenjohtajana on toiminut neljä eri henkilöä. Pidämme tärkeänä, että luottamushenkilöitä valittaessa turvataan mahdollisimman pitkäjänteinen lautakunnan työskentely.

Tämä arviointikertomus on valtuustokauden viimeinen. Samalla, kun kiitämme Mikkelin kaupungin henkilöstöä ja luottamushenkilöitä yhteistyöstä, toivotamme koko Mikkelille menestystä. Tärkein voimavaramme ovat asukkaat. Luottamushenkilön työssä viestinnällä ja vuorovaikutuksella on yhä suurempi merkitys. Hallintotieteiden tohtori Jenni Airaksisen mukaan kannattaa viestiä toiveikkuutta, myönteisiä asioita tulevaisuudesta ja korostaa uusiutumisen välttämättömyyttä. Mikä on uuden Mikkelin idea? Kun uusi valtuusto aloittaa uuden strategian työstämisen, toivomme, että erityisesti panostetaan tulevaan sukupolveen. Nuorten Mikkeli rakentuu arjessa yhteistyössä kaikkien toimijoiden kesken, ei erillisenä projektina.

SAMI NALLI
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

RAINE LEHKONEN
Tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunnan työskentely

Tarkastuslautakunta on kunnan lakisääteinen toimielin, jonka tehtävät on määritelty kuntalain (410/2015) 121 §:ssä. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. valmistella valtuuston päätettäväksi tulevat hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin pohjana ovat kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan tilinpäätöksessä antamat selvitykset valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden toteutumisesta. Arvioinnilla otetaan kantaa paitsi tavoiteltujen tulosten aikaansaamiseen niin myös toiminnan tarkoituksenmukaisuuteen ja vaikuttavuuteen: onko tehty oikeita asioita ja onko asioita tehty oikein? ***Arviointi tehdään kaupunkilaisten näkökulmasta.***

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Vuodesta 2017 alkaen tarkastuslautakunnan tehtävänä on ollut myös sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden valvonta ja ilmoittaminen valtuustolle. Kaupunginhallitus on kokouksessaan 18.5.2017 § 130 nimennyt kaupungin sidonnaisuusrekisterin ylläpidon vastuuviranhaltijaksi kaupunginlakimiehen.

Arvionsa valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tuloksellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta tarkastuslautakunta esittää tässä arviointikertomuksessa. Kuntalain 121 §:n mukaan kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

2.1 Kokoonpano ja työskentelytapa

Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan 16.8.2021 § 102 tarkastuslautakuntaan toimikaudeksi 2021–2025 yhdeksän (9) jäsentä ja heille varajäsenet sekä nimesi lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan Jarmo Lautamäen oli jättäydyttävä pois lautakunnan työskentelystä 1.10.2023 alkaen, jolloin hän siirtyi kaupungin palvelukseen puolen vuoden ajaksi. Puheenjohtajan tehtäviä hoiti tämän jälkeen varapuheenjohtaja Raine Lehkonen. Puheenjohtajan haettua eroa tehtävästään valtuusto valitsi 22.4.2024 tarkastuslautakunnan uudeksi puheenjohtajaksi Veli Liikasen.

Tarkastuslautakunnan käytännön työskentely on painottunut kaupungin toiminnan ja talouden seurantaan sekä johtavien viranhaltijoiden ja muiden henkilöiden kuulemiseen. Lautakunnan vuoden 2024 arviointisuunnitelmassa arvioinnin painopistealueeksi määriteltiin Konserni ja elinvoimapalveluiden palvelualue ja kaupunginhallitus sekä henkilöstö ja työhyvinvointi.

Tilikauden 2024 arviointitehtävää varten tarkastuslautakunnan kokouksissa ovat käyneet kuultavina

- Vs. talousjohtaja Janne Skott
- Kaupunginjohtaja Janne Kinnunen
- Kehitysyhtiö Naistinki Oy:n toimitusjohtaja Kyösti Ylijoki
- Johtava rakennustarkastaja Sari Valjakka
- BioSairila Oy:n toimitusjohtaja Mikko Liukkonen
- Metsäsairila Oy:n toimitusjohtaja Ville Kakkonen
- Vesiliikelaitoksen johtaja Jarkko Laitinen
- Vs. kaupunginlakimies Topi Heinänen
- Rehtori Susanna Savander
- Sivistysjohtaja Virpi Siekkinen
- Henkilöstöjohtaja Petri Mattila

Tarkastuslautakunnan jäsenet	Varajäsenet
Lautamäki Jarmo, puheenjohtaja, 22.4.2024 asti	Damstén Iris
Liikanen Veli, puheenjohtaja, 22.4.2024 – 27.1.2025	Damstén Iris
Sami Nalli, puheenjohtaja, 27.1.2025 alkaen	Damstén Iris
Lehkonen Raine, varapuheenjohtaja	Puntanen Anne
Sihvonen Jari	Mattila Kalle
Hannukainen Sari	Pöyry Raili
Korhonen Tapani	Avikainen Kari
Liikanen Jere, 27.1.2025 asti	Keijo Siitari, 27.1.2025 asti
Keijo Siitari, 27.1.2025 alkaen	Marko Huuhilo, 27.1.2025 alkaen
Asikainen Katariina	Korhola Anne
Oksman Juhani, 22.4.2024 asti	Vänninen Tomi, 22.4.2024 asti
Vänninen Tomi, 22.4.2024 alkaen	Marttinen Mika, 22.4.2024 alkaen
Tarvainen Nea	Reponen Anna

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.1.2024 alkaen.

- Pääluottamusmies, EteläSavon JHL ry 525 Sirpa Hakkarainen
- Pääluottamusmies, JUKO ry Mika Pirhonen
- Talousjohtaja Tiia Tamlander
- Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Pekka Pöyry

Tilikauden 2024 arviointitehtävää varten tarkastuslautakunta on tehnyt seuraavat arviointikäynnit:

22.10.2024:
- Metsäsairila Oy:n lajittelu ja kierrätyskeskus
- Mikkelin vesilaitoksen Metsä-Sairilan jäteveden puhdistamo

5.11.2024
- Saimaanportin yhtenäiskoulu

Lautakunta on kokoontunut säännöllisesti ja kokouksia on pidetty noin kerran kuukaudessa, tilikauden 2024 arviointia varten 12 kertaa. Varsinaisen arviointikertomuksen työstämisen tarkastuslautakunta on tehnyt omissa työkokouksissaan huhti- ja toukokuun 2025 aikana. Lautakunnalla on ollut arviointityötä varten käytettävissä muun muassa eri toimielinten pöytäkirjat, kokouksessa kuultavina olleiden henkilöiden erikseen toimittamat kirjalliset materiaalit, talousarvio 2024, käyttösuunnitelmat 2024 ja tilinpäätös 2024.

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet on kirjattu lautakunnan pöytäkirjaan 26.9.2023 § 48 ja ne on otettu huomioon tilikauden 2024 arviointikertomuksen laadinnassa. Tarkastuslautakunnan uusi puheenjohtaja Sami Nalli ilmoitti, että hän on toiminut jäsenenä ja varapuheenjohtajana Etelä-Savon Energia Oy:n hallituksessa aikavälillä 16.2.202329.2.2024, eikä ole näin osallistunut Etelä-Savon Energia Oy -konsernin arviointiin tarkastuslautakunnassa. Puheenjohtaja Nalli ei ole osallistunut myöskään Kiinteistö Oy Mikkelin tie-

Tarkastuslautakunta tutustui 5. marraskuuta 2024 Saimaanportin yhtenäiskouluun. Koulun toimintaa esitteli rehtori Susanna Savander (vas.). Kuva: Jukka Vuorio

totaitokorttelin osalta arviointiin, koska hän on toiminut yhtiön hallituksen jäsenenä tilikautena 2024.

Tilintarkastuksen on suorittanut tilintarkastusyhteisö TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy vastuunalaisena tilintarkastajanaan JHT, HT Jukka Vuorio. Vuorio on ollut esteellisyyssäännökset huomioiden sihteerinä läsnä tarkastuslautakunnan kokouksissa.

2.2 Kaupunginhallituksen lausunto vuoden 2023 arviointikertomuksesta

Kuntalain 121 §:n mukaan kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Kyseiseen lainkohtaan liittyvässä hallituksen esityksessä todetaan, että *”hallituksen tulisi antaa valtuustolle lausunto niistä toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt tai päättää ryhtyä arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen johdosta. Käytännössä menettely saattaisi edellyttää, että hallitus pyytää alaisiltaan toimielimiltä tarvittavat vastineet arviointikertomuksesta ja kokoaisi niistä koko kuntaa koskevan kunnanhallituksen lausunnon. Tarkastuslautakunnan olisi hyvä seurata jälkikäteen arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten perusteella toteutettuja toimenpiteitä.”*

Vuoden 2023 arviointikertomus käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 10.6.2024 § 66. Kaupunginvaltuusto merkitsi arviointikertomuksen tiedoksi ja *”kehotti kaupunginhallitusta antamaan valtuustolle lokakuun 2024 loppuun mennessä kuntalain 121 §:n tarkoittaman lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta”.*

Kaupunginvaltuusto merkitsi kokouksessaan 23.9.2024 § 87 tiedoksi kaupunginhallituksen lausunnon vuoden 2023 arviointikertomuksesta sekä siinä esitetyistä havainnoista.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja oli kuultavana tarkastuslautakunnan kokouksessa 18.3.2025 § 10 ja antoi selostuksen tarkastuslautakunnalle valtuustolle annetusta lausunnosta.

3. Tilinpäätöksen sisältö ja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

3.1 Huomioita tilinpäätöksen esittämistavasta ja sisällöstä

Tilinpäätöksessä 2024 on esitetty tilinpäätöksen lakisääteinen sisältö eli kuntien voimassa olevan tilinpäätösohjeistuksen mukaiset tiedot. Kaupungin tilinpäätös on varsin laaja kokonaisuus, jota osaltaan laajentaa konserniyhtiöiden ja kaupungin toimielinten strategiakorttien esittäminen taulukkomuodossa.

Tilinpäätöstä tiivistää henkilöstöä koskeva osuus, joka on tilinpäätöksessä esitetty lyhyesti yhdellä sivulla. Kuntien tilinpäätösohjeistuksessa koskien henkilöstöä todetaan muun muassa, että *”Merkittävät muutokset esimerkiksi sairauspoissaoloissa tai työilmapiirissä on syytä esittää toimintakertomuksessa, koska niiden kehityksellä saattaa olla vaikutuksia kunnan toimintaan ja talouteen. … Lisäksi toimintakertomuksessa annetaan kirjanpitolain olennaiset tiedot siitä, miten kunta huolehtii sosiaalisista asioista ja muista kuin edellä mainituista henkilöstöasioista (KPL 3a, esim. tasaarvo, työolot, työntekijöiden kuuleminen, työterveys ja turvallisuus, palkitseminen, henkilöstöjohtaminen).”* Edellä kuvattuja tietoja ei ole sisällytetty kaupungin tilinpäätöksen ”Henkilöstö”-kappaleeseen. Lisäksi on laadittu erillinen henkilöstökertomus (kaupunginhallitus 31.3.2025 § 136), jossa on esitetty tarkemmat henkilöstöä koskevat tiedot.

Myös ympäristötilinpäätöksestä on esitetty lyhyt yhteenveto tilinpäätöksessä (sivut 24–25).

Merkittävimmät riskit on arvioitu tilinpäätöksen sivuilla 27–30. Strategisissa riskeissä Mikkelin kaupungin suurin haaste on väestörakenteen muutoksen ja muuttoliikkeen aiheuttama muutospaine palvelurakenteisiin, palveluiden saatavuuteen ja niiden rahoitukseen. Operatiivisissa riskeissä keskeistä on hallituksen kertoman mukaan henkilöstöresurssien riittävyys ja hallinta sekä riittävä osaaminen henkilöstömäärän vähentyessä. **Tämä asia on tullut esille myös tarkastuslautakunnan kuulemis- ja haastattelutilanteissa.**

Taloudellisista riskeistä hallitus kertoo tilinpäätöksessä, että Mikkelin kaupungin vuoden 2023 tilinpäätöksen tunnusluvuissa täyttyi teknisesti kertyneiden alijäämien kattamatta jäämiseen liittyvä kriisikuntakriteeri, sillä vuoden 2018 tilinpäätöksestä alkaen taseeseen kertyneet kumulatiiviset alijäämät eivät tulleet katetuiksi kuntalain mukaisen aikarajan puitteissa. Tilanne kuitenkin korjautui heti vuoden 2024 alkupuolella, kun aiemmin 100-prosenttisesti omistetun Etelä-Savon Energia Oy:n 49 prosentin vähemmistöosuuden kauppa toteutui.

Kaupungin taloudenhoidon kannalta merkittävä riski on myös **kiinteistöjen ja kunnallistekniikan korjausvelka.** Korjausvelan määrä muodostuu rakennusten teknisen arvon vähenemisestä rakennusten kulumisen vuoksi. Korjausvelka kuvaa sitä rahamäärää, joka rakennuksista on tingitty, jotta ne olisivat kohtuullisessa käyttökelpoisessa kunnossa. Laskennallisen korjausvelan määrä vähenee tehtyjen peruskorjausinvestointien vaikutuksesta. Rakennukseen kohdistuva korjausvelka poistuu myös silloin, kun rakennus puretaan tai myydään. Korjausvelkalaskelma on kiinteistöjen osalta päivitetty vuoden 2025 alussa. Viime vuosina on myyty ja purettu kaupungin rakennuksia kohtalaisen runsaasti, mutta tämä ei ole riittänyt pysäyttämään korjausvelan kasvua mm. rakennuskustannusindeksin voimakkaan kasvun takia. Kiinteistöjen korjausvelka on vuoden 2024 tasossa yhteensä noin 110 miljoonan euron suuruinen. Ilman realisoitavien rakennusten (ns. C-salkku)

osuutta korjausvelan määrä on noin 75,6 miljoonaa euroa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä on kuvattu tilinpäätöksen sivuilla 31–35. Tilinpäätösraportoinnin yhteydessä lautakunnat ja johtokunnat täyttivät toiminnallisen raportoinnin ohella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointilomakkeen, jonka kaupunginhallitus on hyväksynyt (2.5.2016 § 148 / päivitys 10.2.2020 § 52) osana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta. Lomakkeen osa-alueista annettujen arvioiden keskiarvot (asteikolla 1–4 / ei sovellu) on esitetty tilinpäätöksessä. Heikoimmat arvosanat saivat lautakuntien ja johtokuntien toteuttamassa ja kaupunginhallituksen valvomassa arvioinnissa Resurssit (2,97), Raportointijärjestelmät (2,86), Kontrollien toimivuuden arviointi (2,85) ja Riskeihin vastaaminen (2,57). Riskienarvioinnissa ei kokonaisuutena ole nähtävissä olennaisia eroja edelliseen vuoteen.

Riskien toteutumisista tilikautena 2024 voisi nostaa merkittävimpänä riskinä esiin konsernitasoisesti realisoituneen riskin BioSairila Oy:ssä, mikä johtui yhtiön taloudellisten vaikeuksien syvenemisestä.

Selvitykset ja neuvottelut BioSairilaa koskevista liiketoiminta ja/tai omaisuuseräkaupoista osoittivat, että omistajien Metsäsairila Oy:n sekä ESE-Energia Oy:n taseissa olevien omaisuuserien käyvät arvot ovat tasearvoja alhaisempia, eikä BioSairilalla todennäköisesti ole tulevaisuudessa mahdollista myöskään maksaa takaisin omistajien myöntämiä lainoja tai SVOP-sijoituksia. Näin ollen ESE-Energia Oy kirjasi tilinpäätöksessään alas yhteensä 13,2 miljoonaa euroa BioSairila Oy:n osakkeiden tasearvosta, yhtiöön tehdystä SVOP-sijoituksesta sekä laina- ja korkosaatavista. Metsäsairila Oy puolestaan kirjasi alas yhteensä 10,2 miljoonaa euroa BioSairila Oy:n osakkeiden tasearvosta, yhtiöön tehdystä SVOP-sijoituksesta sekä lainasaatavista. Edellä esitetyt alaskirjaukset rasittivat omistajayhtiöiden tuloksia, mutta niillä ei ole vaikutusta koko kaupunkikonsernin konsernitilinpäätökseen, koska konserniyhtiöiden väliset sisäiset kirjaukset eliminoituvat konserniyhdistelyssä. BioSairila Oy:n itsensä tekemät ja pääasiassa yhtiön kiinteään omaisuuteen kohdistuvat alaskirjaukset olivat kokonaisuudessaan noin 13,4 miljoonaa euroa. Nämä vaikutukset eivät eliminoidu konserniyhdistelyssä, vaan heikentävät kaupunkikonsernin tilinpäätöksen tulosta vastaavan määrän.

Kuntien tilinpäätösyleisohjeen mukaan toimintakertomuksessa on annettava tietoja paitsi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä niin myös keskeisistä johtopäätöksistä. Ohjeen mukaan kunnanhallituksen on muun muassa annettava tiedot siitä, **miten sisäistä valvontaa ja konsernivalvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla suunnittelukaudella.** Ohjeen mukaan keskeiset johtopäätökset tulisi esittää toimintakertomuksessa esimerkiksi otsikon ”Kunnanhallituksen kokonaisarvio” alla. Tilinpäätösasiakirjan toimintakertomusosiossa on kohtalaisen suppeasti ja yleisellä tasolla selostettu sisäisen valvonnan toteutumista ja kehittämistarpeita. Kokonaisarviosta puuttuu muun muassa kaupunginhallituksen konkreettinen kokonaisarvio keskeisistä johtopäätöksistä.

Kokonaisuutena kaupungin tilinpäätösprosessia voidaan pitää hyvin suunniteltuna ja organisoituna, mistä suuri kiitos kuuluu talouspalveluille. Tilinpäätös 2024 valmistui ajallaan, kun kaupunginhallitus allekirjoitti sen kokouksessaan 31.3.2025 § 137.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että

- **Tilinpäätöksen toimintakertomuksen Henkilöstö-kappaleessa esitetään vastaisuudessa kaikkisitä koskevat tilinpäätösyleisohjeen mukaiset asiat;**
- **Tilinpäätöksen toimintakertomukseen sisällytetään vastaisuudessa kaupunginhallituksen kokonaisarvio siitä, miten kaupungin sisäistä valvontaa ja konsernivalvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla suunnittelukaudella;**
- **Selvitetään, voisiko konsernivalvontaa ja ohjausta kehittää edellyttämällä myös niiltä kaupunkikonserniin kuuluvilta alakonserneilta konsernitilinpäätöksen laatimista, joiden ei ole sitä kirjanpitolain perusteella pakko laatia. Näille alakonserneille voitaisiin asettaa talousarviossa sitovia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita valtuustoon nähden, mikä osaltaan kehittäisi konsernivalvontaa ulottamalla konsernivalvonnan järjestelmällisemmin myös kaupungin tyttärentyttärille;**
  - **Strategiakorttitavoitteet asetetaan kuntastrategiasta johdetuille osaalueille siten, että**
  - **Ne kohdistuvat riskiarvion perusteella olennaisiin toimintoihin,**
  - **Ne ovat konkreettisia ja yksiselitteisiä,**
  - **Ne kuvaavat kunnan aikaansaannoskykyä ja positiivisia vaikutuksia kaupunkilaisten hyvinvointiin ja kaupungin elinvoimaisuuteen,**
  - **Ne ohjaavat toimintatapoja kehittävään ja tulokselliseen suuntaan,**

Mikkeli siirtyi syksyllä 2024 kadunvarsipysäköinnissä mobiilimaksujen käyttöön.

- **Ne ovat kaupungin omilla toimenpiteillä saavutettavissa,**
- **Ne ovat konkreettisilla mittareilla ja menetelmillä mitattavia ja siten myös arvioitavia,**
- **Niiden seurantamittarit ja menetelmät mahdollistavat tavoitteiden saavuttamisen määrällisen ja laadullisen arvioinnin verrattuna edelliseen vuoteen ja**
- **Ne ovat yhteismitallisia strategisten päämäärien tavoitteiden kanssa.**

3.2 Kaupungin strategia ja tavoitteiden toteutuminen

Mikkelin kaupungin strategia 2022–2025 rakentuu vahvalle ja kunnianhimoiselle visiolle: "Mahdollisuuksien Mikkeli – Puhtaan veden pääkaupunki". Vuonna 2024 strategian toteuttaminen eteni määrätietoisesti ja tulevaisuuteen katsovalla otteella, vaikka strategian koko voikin äkkiseltään tuntua kaupunkiaan isommalta. Kaupunki osoitti kykyä tarttua ajankohtaisiin mahdollisuuksiin ja rakentaa vakaata perustaa pitkän aikavälin kehitykselle, vaikka toimintaympäristössä ilmeni myös haasteita ja epävarmuustekijöitä, joihin on tärkeää paneutua suunnitelmallisesti.

Talous vakauden mahdollistajana ja pitkäjänteisenä haasteena

Talouden osalta vuosi 2024 oli Mikkelille poikkeuksellinen. Etelä-Savon Energia Oy:n vähemmistöosuuden myynti toi kaupungille 156,1 miljoonan euron tulosvaikutuksen ja mahdollisti 110,5 miljoonan euron kumulatiivisen ylijäämän saavuttamisen. Lainakantaa onnistuttiin vähentämään noin 30 prosentilla edellisvuodesta, mikä vähensi kaupungin velkaantumisastetta merkittävästi. Sijoitustoiminnan käynnistämisellä pyritään vakauttamaan kaupungin taloudellista perustaa. Vaikka kertaluonteiset tulot vahvistivat tilannetta, pitkän aikavälin taloudellinen tasapaino ja investointien rahoitus ilman uutta velkaantumista vaativat edelleen vastuullista taloudenhoitoa sekä elinvoiman ja tulopohjan kehittämistä.

Elinvoimatyön vahvistuminen ja kansainväliset mahdollisuudet

Elinvoiman vahvistaminen oli yksi vuoden 2024 keskeisistä onnistumisista. Natoesikunnan sijoittuminen Mikkeliin, vihreän siirtymän investointihankkeiden valmistelu ja aktiivinen edunvalvontatyö nostivat kaupungin profiilia sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Mikkelin elinvoimatyö vahvistui erityisesti teollisuus-, energia- ja logistiikkasektoreilla, ja yhteistyö Mikkelin kehitysyhtiön Miksei Oy:n kanssa toi tuloksia ja lisäsi vetovoimaa. Systemaattinen edunvalvonta mm. kasvukaupunkiverkoston teemasopimuksen ja ItäSuomen keskuskaupunkien kautta vakiinnutti Mikkelin asemaa valtakunnallisissa neuvotteluissa ja luo pohjaa uusille avauksille tulevaisuudessa.

Osaaminen ja koulutus strategisena voimavarana

Kansainvälistymisen ja osaavan työvoiman saatavuuden teemat saivat vuoden aikana vahvempaa jalansijaa. KV-työryhmän perustaminen, International House Mikkelin valmistelu sekä englanninkielisten tutkinto-ohjelmien kehittäminen vahvistivat Mikkelin kykyä houkutella uusia osaajia ja opiskelijoita alueelle. Mikkeli United -verkoston ja opiskelijaystävällisyyttä tukevien toimenpiteiden ansiosta opiskelijamäärät kasvoivat, ja Mikkeli profiloitui entistä houkuttelevampana opiskelukaupunkina.

Hyvinvoinnin ja koulutuksen kehittäminen jatkui Mikkelissä vuonna 2024 määrätietoisesti ja tulevaisuuteen suuntautuen. Kaupungin ja yhteistyökumppaneiden kehittämisalustat, kuten Active Life Mikkeli, Memory Campus ja matkailun kasvuohjelmat, vahvistuivat vuoden aikana, ja niiden merkitys osana kaupungin vetovoimaa ja elinvoimaa kasvoi. Näiden alustojen kautta rakennettiin paitsi hyvinvointia tukevia ympäristöjä myös uudenlaisia mahdollisuuksia tutkimukselle, innovaatioille ja yritysyhteistyölle.

Kulttuuri, matkailu ja Mikkelin identiteetti

Vuonna 2024 Mikkelin matkailun ja kulttuurin kehittämisessä otettiin tärkeitä askelia kohti vahvempaa elinvoimaa ja kansainvälistä näkyvyyttä. Matkailun kasvuohjelman vahvistaminen ja matkailun kehittämiseen keskittyneen Päämaja-hankkeen käynnistyminen tukivat kaupungin strategiaa profiloitua kestävää kehitystä painottavaksi, vetovoimaiseksi matkailukohteeksi. Mikkelin vahvuuksia, kuten ainutlaatuista historiaa, puhdasta luontoa ja laadukasta kulttuuritarjontaa, tuotiin määrätietoisesti esiin sekä kotimaisille että kansainvälisille yleisöille.

Vuoden aikana järjestetyt tapahtumat, kuten Mikkeli Games, St Michel -ravit, Hulivilikarnevaali, Mikkelin musiikkijuhlat ja Päämajasymposium, vahvistivat kaupungin tapahtumakulttuuria ja tarjosivat tilaisuuksia kokea Mikkelin monipuolista elämää. Sodan ja rauhan keskus Muisti kasvatti edelleen kävijämääriään ja vakiinnutti asemaansa tärkeänä matkailu- ja kulttuurikohteena. Museoiden yön kaltaiset matalan kynnyksen tapahtumat houkuttelivat laajasti yleisöä ja osoittivat, että kulttuurilla ja tapahtumilla on keskeinen rooli

kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa.

Työllisyys ja osallisuuden rakenteet muutoksessa

Vuosi 2024 oli Mikkelin työllisyydenhoidossa siirtymän ja valmistautumisen aikaa. TE-palveluiden siirto kunnille 1.1.2025 ja siihen liittyvä siirtymä näkyivät vahvasti kaupungin työllisyyspalveluissa. Kaupungille siirtyi työvoimahallinnon osaamista TE-toimistoilta muutoksen mukana. Samalla palveluja kehitettiin aktiivisesti yli toimialarajojen erityisesti vaikeasti työllistyvien ja nuorten osalta. Kaupunki panosti kotoutumispalvelujen vahvistamiseen, ja Uutta Elämää Groupin kanssa tehty yhteistyö auttoi tavoittamaan suuren joukon työnhakijoita, vaikka työllisyys ja välityömarkkinat olivatkin muutoksen alla. Vaikka nuorten ja vieraskielisten työllistymistavoitteet saavutettiin hyvin, kaupungin oma palkkatukityöllistäminen jäi edellisvuosia alhaisemmalle tasolle, ja yleinen työmarkkinatilanne loi haasteita sekä asiakastyöhön että kustannusten hallintaan.

Kokonaisuudessaan Mikkelin työllisyydenhoito vuonna 2024 osoitti aktiivista otetta ja kykyä sopeutua muutokseen, mutta kehittämistarpeita on edelleen. Tulevina vuosina erityistä huomiota on kiinnitettävä ennakoivaan ja vaikuttavaan työllistämiseen, työllisyyden tarveperustaiseen tukeen ja uuden TE-palvelumallin sujuvaan käyttöönottoon. Työllisyyden ja elinvoiman vahvistaminen edellyttävät tiivistä yhteistyötä kaikkien toimijoiden kesken sekä pitkäjänteistä sitoutumista siihen, että jokaiselle työikäiselle löytyy mahdollisuus osallistua ja kokea olevansa osa kasvavaa ja kehittyvää Mikkeliä.

Hyvinvointi, yhteisöllisyys ja elämänlaatu

Kaupunkistrategian mittareissa nähtiin rohkaisevia merkkejä, mutta myös vakavia muistutuksia työn jatkuvasta tarpeesta. Talouden vahvistuminen ja kasvihuonekaasupäästöjen väheneminen ovat osoituksia onnistuneesta kehityksestä. Toisaalta väkiluvun laskun jatkuminen ja myytyjen asuntojen hintakehityksen pysyminen tavoitetasoa matalammalla korostavat, että vetovoiman, hyvinvoinnin ja asukaskehityksen tukemiseksi tarvitaan edelleen pitkäjänteisiä ja johdonmukaisia toimia.

Vireä ja elävä Mikkeli tarjosi yhteisöllisyyden ja osallisuuden mahdollisuuksia erilaisin keinoin eri ikäisille ja taustaisille ihmisille. Aktiivista kaupunkielämää tuettiin arkiliikuntaa mahdollistamalla ja erilaisia liikkumismahdollisuuksia kehittämällä. Kaupunki toimii aktiivisesti eri asukasryhmien parissa mm. etsivän nuorisotyön, kotoutumisen, matalan kynnyksen tapahtumien ja uusien hankkeiden avulla. Akseliin avattu kohtaamispiste Opastamo tarjoaa tietoa kaupungista ja sen palveluista ja senioriliikuntavuoroja on jatkettu. Kaupunki on osallistunut erilaisten suunnitelmien ja kehittämisohjelmien kautta tilanteen seuraamiseen, esimerkiksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja esteettömyyssuunnitelma tukevat kaupungin tavoitteita.

Kohti kestävää, vetovoimaista ja osallistavaa Mikkeliä

Kokonaisuutena Mikkelin strategian toteutuminen vuonna 2024 oli vahvaa ja tulevaisuuteen katsovaa. Kaupunki kykeni vastaamaan toimintaympäristön haasteisiin rakentavalla ja pitkäjänteisellä otteella ja onnistui vahvistamaan taloudellista ja elinvoimaista perustaa tuleville vuosille. Samalla tiedostettiin selkeästi ne kohdat, joissa kehittämistyötä on jatkettava: väestökehityksen tasaaminen, elinvoimatyö sekä investointien pitkäjänteinen rahoitus edellyttävät jatkuvaa huomiota ja yhteistyötä.

Mikkelin tulevaisuus rakentuu meidän jokaisen teoista, valinnoista ja yhteistyöstä. Kaupungin vahvuus on sen omissa ihmisissä, yhteisöllisyydessä ja uskossa mahdollisuuksiin. Yhteinen sitoutuminen ja rohkea eteenpäin katsominen varmistavat, että Mikkelin tarina jatkuu vahvana ja elinvoimaisena myös tulevaisuudessa.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että

- **Strategisten toimenpideohjelmien kehityksen raportointiin kiinnitetään huomiota ja raportoinnin mitattavuuteen panostetaan.**
- **Toimenpideohjelman tavoitteet ja toteuma ovat yksiselitteisiä ja mitattavia sekä aikaisempiin vuosiin vertailtavia. Toimintaa ja sen tuloksellisuutta on vaikea arvioida, jos toteuman mitattavuuteen ja vertailtavuuteen ei ole kiinnitetty huomiota.**

3.3 Hallinto- ja elinvoimapalvelut

Hallinto- ja elinvoimapalveluiden tehtävänä on tukea palvelualueiden ja liikelaitoksien tuloksellista toimintaa sekä seurata asetettujen tavoitteiden toteutumista. Hallinto- ja elinvoimapalvelut tuottaa johtamista, kehittämistä ja päätöksentekoa varten ajantasaista tietoa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnasta ja toimintaympäristön muutoksista. Hallinto- ja elinvoimapalvelut tuottaa palvelualueille keskitetyt tukipalvelut. Hallinto- ja elinvoimapalvelut sisältää hallintopalvelut, talouspalvelut, henkilöstöpalvelut, ruoka- ja puhtauspalvelut sekä viestintä- ja markkinointipalvelut.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Hallinto- ja elinvoimapalvelut tuottaa hallinnon tukipalveluita, toteuttaa ja kehittää työllisyyspalveluita ja koordinoi kaupunkistrategian toteuttamiseen ja kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä sekä vastaa seutuhallinnon valmistelu- ja toimeenpanotehtävistä. Talouspalvelut tuottaa talous- ja tietohallinnon sekä hankintatoimen tukipalveluita. Lisäksi talouspalvelut toteuttaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä omistajaohjauksen valmistelua ja toimeenpanoa. Henkilöstöpalvelut tukee johdon, esimiesten ja koko henkilöstön työtä ja työhyvinvointia sekä tavoitteiden saavuttamista läpi kaupungin organisaation. Viestintä- ja markkinointipalvelut -yksikön tehtävänä on toteuttaa kaupungin viestintää ja kaupunkimarkkinointia. Ruoka- ja puhtauspalvelut toteuttaa palvelusopimuksien mukaista toimintaa.

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Toimintatuotot ylittivät talousarvion 2,8 miljoonalla eurolla. Eniten asiaan vaikuttaneet tekijät olivat kotouttamistoiminnan valtionkorvausten ylittyminen talousarvioon nähden noin 1,2 miljoonalla ja maaalueiden luovutusvoittojen (tonttimyynti) ylittyminen noin 1,1 miljoonalla. Toimintakulut ylittyivät noin yhdellä miljoonalla eurolla. Merkittävä ylitys aiheutui työmarkkinatuen laskutusmaksun (TMT-maksu) ylittymisestä 940 000 eurolla. Kokonaisuutena tuottojen ja kulujen erotus eli toimintakate toteutui noin 1,7 miljoonaa euroa budjetoitua parempana. Henkilöstöpalvelujen toimintamenot ylittivät talousarvion noin 127 000 eurolla. Suurimman ylityksen aiheutti kaupunginhallituksen vuoden 2023 tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä päättämä kertaluonteinen 100 euron korotus kaupungin työntekijöiden henkilöstöetuun (Epassiin) kiitokseksi hyvästä ja tuloksellisesta työstä Mikkelin ja kaupunkilaisten eteen. Tämä maksettiin henkilöstöpalveluiden kustannuspaikalta.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että

- **Strategiakorteissa määritellään mitattava tai muuten arvioinnin mahdollistava tavoite ja sille konkreettinen mittari,**
- **Toteumaa verrataan mittariin ja tavoitteeseen,**
- **Talousarvion laadinnassa noudatetaan täydellisyysperiaatetta, jonka mukaan talousarvioon on otettava kaupungin rahankäyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan. Tiedossa olevia menoja tai tuloja ei voi jättää talousarviosta pois. Täydellisyysperiaatteen mukaan myös kaupungin eri tehtävien sisäiset ostot ja myynnit otetaan talousarvioon, vaikka niihin ei suoraan liittyisi rahan käyttöä.**

3.4 Mikkelin seudun ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta ja sen alaisuudessa toimiva Ympäristöpalvelut-yksikkö vastaa kuntatason ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävistä Mikkelissä, Hirvensalmella, Kangasniemellä, Mäntyharjussa ja Pertunmaalla (1.1.2025 alkaen Pertunmaa on osa Mäntyharjun kuntaa). Resurssien sallimissa puitteissa toteutetaan erilaisia selvityksiä vuorotellen toimialueen eri kuntien alueella. Tavoitteena on antaa palvelut samantasoisina koko toiminta-alueella ympäristöpalvelusopimuksen mukaisesti.

Tilinpäätöksen mukaan Yleinen terveysvalvonnan toiminta toteutui pääosin palvelusuunnitelman mukaan. Suunnitelmallisissa tarkastuksissa tarkastustavoitteisiin ei päästy, mutta tulos oli parempi kuin aikaisempina vuosina lisäresurssin ansiosta.

Suunnitelmallisesta valvonnasta toteutui 65 prosenttia (416 kpl/640 kpl). Suunnitelmallisen valvonnan toteutumaprosentti oli elintarvikevalvonnassa 66,5 prosenttia (226 kpl/340 kpl), terveydensuojelussa 60 prosenttia (133 kpl/220 kpl) ja tupakka- ja lääkelain valvonnassa 71 prosenttia (57 kpl/80 kpl).

Talousarviossa ollut suunnitelmallisten tarkastusten määrän tavoite, 700 kpl, ei ottanut huomioon suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvien tupakkavalvonnan kohteiden vähentymistä. Tämän vuoksi talousarvion mukainen toteumaprosentti on vain 59 prosenttia. Vuoden 2024 suunnitelmallisen valvonnan tarkastusten tavoitemäärä on kohteiden riskinarvion perusteella Ruokaviraston ja Valviran ohjeiden mukaisesti 640 kpl ja toteumaprosentti on silloin 65 prosenttia.

Suunnitelmallinen valvonta vie noin puolet terveysvalvontaan käytettävissä olevasta työajasta.

Merkittävä osa työajasta menee ei-suunnitelmallisiin tarkastuksiin (mm. asunnontarkastukset), suunnitelmalliseen näytteenottoon, neuvontaan ja ohjaukseen sekä ruokamyrkytysepäilyilmoitusten, yhteydenottojen, erilaisten lausuntojen ja valvontapyyntöjen käsittelyyn.

Vuoden 2024 alussa saatu lisäterveystarkastajan virka on parantanut elintarvikevalvonnan resursseja.

Eläinlääkintähuollossa on ollut tilinpäätöksen mukaan hyvä tilanne koko vuoden valtakunnallisesta eläinlääkäripulasta huolimatta. Eläinlääkäripalvelut on saatu turvattua 24/7 kaikissa jäsenkunnissa. Kesäaikana saatiin hyvin eläinlääkärien sijaisia. Praktikkoeläinlääkäreiden työsidonnaisuutta ja työnkuormitusta on saatu vähennettyä teettämällä osa viikonloppu- ja juhlapyhäpäivystyksistä ulkopuolisilla päivystäjillä. Myös valvontaeläinlääkäreiden resurssitilanne on ollut hyvä koko vuoden 2024. Eläinlääkintähuollossa on ollut myös harjoittelijoita. Eläinlääkintähuollon palvelusuunnitelma toteutui suunnitellusti.

Ympäristönsuojelun osalta palvelusuunnitelma on toteutunut suunnitellusti. Ympäristöpalvelut toteuttaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvaa ympäristönsuojelun edistämistehtävää viranomaistoiminnan ohessa ja erilaisten hankkeiden avulla. Pursialan pohjavesialueen suojelusuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2024. Vuonna 2024 Ympäristöpalveluissa ei ollut ulkopuolisella rahoituksella toteutettuja ympäristönsuojelun hankkeita. Vuonna 2024 kilpailutettiin Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueen vesistöjen pintavesiseurannat seuraavaksi kolmeksi vuodeksi ja Mikkelin hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisen arviointi ja hiilinielujen laskenta.

Erityisinä onnistumisina voidaan mainita seuraavat:

- Toimintakate oli 212 442 euroa parempi kuin talousarviossa
- Ympäristöpalvelujen kaikkien tulosalueiden toimintakulut olivat vuonna 2024 talousarviota pienemmät
- Eläinlääkäritilanne oli vuonna 2024 hyvä ja kiireellinen eläinlääkäriapu saatiin järjestettyä 24/7
- Valvontasuunnitelmat ovat ajan tasalla
- Hyödynnetty digitaalisuuden mahdollisuudet: kaikki ympäristönsuojelun luvat ja ilmoitukset voidaan käsitellä sähköisesti. Terveysvalvonnassa on käytössä sähköinen asiointijärjestelmä Ilppa ja sähköisiä lomakkeita
- Sujuvat lupapalvelut: maa-aines- ja ympäristölupien (18 kpl) keskimääräinen käsittelyaika on ollut 3 kk.
- Osa ympäristönsuojelun tietovarannosta on viety uuteen paikkatietojärjestelmään, mutta järjestelmän rakentaminen ja ympäristönsuojelun kannalta tärkeiden tietojen vieminen järjestelmään vaatii vielä työtä

Talous: Ympäristölautakunnan toimintakulut vuonna 2024 olivat kokonaisuutena 2 378 982 euroa ja ne alittuivat talousarvioon nähden 83 718 euroa. Toimintatuotot (sisältää kuntaosuudet) vuonna 2024 olivat 1 218 724 euroa ja valtuustoon nähden sitovat tuotot ylittyivät 128 724 euroa. Toimintakate oli 212 442 euroa parempi kuin talousarviossa.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että

- **Digitalisoitumisen toteutumista ja siitä koituvia hyötyjä arvioidaan myös resurssinäkökulmasta. Digitaalisten järjestelmien käyttöönotto on iso prosessi ja niiden siirtymän onnistumisen arviointi on myös tärkeää.**
- **Tavoitteet asetetaan kunnianhimoisiksi, mutta realistisiksi suhteessa toimintaympäristön nykytilaan**

SOIMU

3.5 Kasvatus- ja opetuslautakunta

Lautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä ja tuottamisesta. Lautakunta luo edellytyksiä ja toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta ja perusopetusta lapsille ja nuorille. Lukiokoulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, työelämän, harrastusten sekä ihmisenä kasvamisen monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lautakunta tukee lasten, nuorten ja aikuisten edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä henkiseen että myös fyysiseen hyvinvointiin.

Lapsimäärien lasku Mikkelissä on pyritty huomioimaan suunnitelmallisesti ja kestävästi kasvatus- ja opetuslautakunnan palveluverkon suunnittelussa ottaen huomioon myös koulumatkojen pituudet. Säästölaskelmia tehdessä olisi hyvä/tarpeellista jälkikäteen arvioida, ovatko säästöt toteutuneet ja onko laskelmat tehty tarpeeksi huomioiden suorat ja välilliset kustannukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Saimaanportin yhtenäiskoulu valmistui ja aloitti toimintansa 1.3.2024, jolloin Urheilupuiston koulun luokat 7–9 siirtyivät väistötiloista uuteen kouluun. Urpolan, Moision ja Olkkolan koulut lakkautettiin ja yhdistettiin Saimaanportin yhtenäiskouluun 1.8.2024. Mikkelin varhaiskasvatuksessa on 22 kunnallista päiväkotia ja yksi ryhmäperhepäiväkoti. Lisäksi kotona työskentelee neljä perhepäivähoitajaa. Useita päiväkoteja ja esiopetusryhmiä lakkautettiin ja siirrettiin toisiin yksiköihin sekä itäisellä että läntisellä alueella. Ristiinan perhepäivähoitajat siirtyivät päiväkotiin. Rouhialan koulun opetus yhdistetään Päämajakouluun 1.8.2025 alkaen kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti.

Tasapainotusohjelman velvoitteiden mukaisesti koulunkäynnin ohjaajien määrää on vähennetty 10 ohjaajan verran, kuitenkin erityisoppilaiden määrä lisääntyy suhteessa väheneviin oppilasmääriin. Perusopetuksen oppilasmäärä kasvoi hieman edellisvuodesta ja talousarviosta ollen 4 689 (4 673/2023). Erityisopetuksessa olleiden määrä 544 (536/2023) ja lukioopetuksen oppilasmäärä 735 (761/2023). Ukrainalaisten maahanmuuttajalasten tuki on mahdollistanut tarpeellisen lisäresurssin palkkauksen opetustoimeen ja varhaiskasvatukseen.

Mikalo Oy rakentaa uudiskohdetta Mannerheimintielle.

Perusopetusta on kehitetty hankerahoituksen tuella. Kehittämisen painopisteinä ovat olleet mm. tunne- ja vuorovaikutuskasvatus, koulunuorisotyö, opetussuunnitelman muutokset, monialainen yhteistyö sekä kerho- ja harrastustoiminta. On hyvä asia, että tällaisia kehittämisen painopisteinä olleita osa-alueita on pystytty kehittämään ja viemään eteenpäin.

Itäisen alueen varhaiskasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoratkaisua valmisteltiin ja esiteltiin päättäjille sekä kuntalaisille. Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti 11/2024 itäisen alueen palveluverkkoratkaisun hankesuunnitelman aloittamista ja edistämistä arvioidaan tulevaisuudessa. Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueella muutoksia aiheuttaa huomattavasti lasten lukumäärän väheneminen ja toisaalta taas kuntalaisten hyvinvoinnin kehittyminen tulevina vuosina.

Kansainvälisyyskasvatus, digitalisaatio ja kestävä kehitys huomioidaan opetussuunnitelmassa ja osallistutaan asiaan liittyviin hankkeisiin. Digipolkua kehitetään digitutoreiden tuella ja Mikkelin lukion Euroopan unionin koulutus, nuoriso- ja urheiluohjelma (Erasmus+) -hanke sai jatkorahoituksen. Mikkelin kaupunginhallitus hyväksyi kotoutusohjelman, jossa selvitetään kansainvälisen kasvatus- ja koulutuspolun kehittämistä. Oppilaitosten ja yritysten yhteistyötä vahvistaa Mikkeli United -verkosto, jonka tavoitteena on tehdä Mikkelistä houkutteleva opiskelijakaupunki nuorille. Verkoston yhtenä tavoitteena on rakentaa Mikkelistä nuorten unelmakaupunki.

Mikkelin kaupunki hyödyntää digitaalisuuden mahdollisuuksia opetuksessa ja kaupungin kasvatuksen ja opetuksen palvelujen tuotannossa. Kaikilla oppilailla on oltava myös tasavertaiset mahdollisuudet digitaalisten välineiden käyttöön. Verkkokurssien hyödyntäminen lukio-opetuksen tarjonnassa ja henkilöstön koulutuksessa on toteutunut hyvin.

Yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulujen yhteistyötä vahvistetaan erilaisin toimenpitein alueen elinvoiman, innovoinnin ja kehittämisen tueksi. Tiedepolun rakentaminen ja kehittäminen varhaiskasvatuksesta lukioon etenee vaiheittain Mikkelin yliopistokeskuksen (MUC) johdolla. Perusopetuksen koulunuorisotyö kehittää toimintaansa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (XAMK) kanssa. Lapsia rohkaistaan luovuuteen, taiteeseen ja liikkumiseen eri menetelmillä muun muassa varhaiskasvatuksen KulttuuriKamelista edetään Kulttuuripolulle peruskoulussa. Liikkuva lapsi, liikkuva koulu ja liikkuva nuori -toiminnat lisäävät harrastusmahdollisuuksia yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa.

Työhyvinvoinnin parantamisen merkitys Mikkelin kaupungille on keskeinen sekä työntekijöiden että koko kaupungin toiminnan kannalta. Tuomalla Mikkelin vah-

vuudet ja osaaminen selkeästi esille on pyritty vaikuttamaan myönteiseen työantajakuvaan ja positiivisella viestinnällä on pyritty vaikuttamaan koko kaupungin imagoon. Perusopetuksen henkilöstön työhyvinvointi on hieman parantunut edelliseen vuoteen 2023 verrattuna, mutta sairauspoissaolojen kehitystä on vaikea arvioida vertailutietojen puuttuessa strategiakortista. Sairauspoissaolot työhyvinvoinnin ainoana mittarina eivät anna työhyvinvoinnin nykytilasta kokonaisvaltaisesti kattavaa kuvaa, kun työhyvinvointikyselyn (Pulssi) tulosten avaukset ja vertailuluvut puuttuvat strategiakorteista.

Mikkelin kaupungin henkilöstön osaamisen kehittämisen painopistealueet viime vuonna olivat työhyvinvointi ja sen johtaminen, laadukkaat hankinnat, digitalisaation hyödyntäminen sekä kehityskeskustelujen onnistuminen. Työhyvinvointia ja sen johtamista vahvistettiin esihenkilöinfoissa henkilöstöpalveluiden ja ulkopuolisten asiantuntijoiden tuella. Hankintaosaamista kehitettiin keskiviikkoinfoissa sekä yksikkökohtaisessa tuessa. Digitalisaatiota vietiin eteenpäin kahdella sisäisellä hankkeella.

Lautakunnan toimintatuotot yhteensä 4,3 miljoonaa euroa ylittivät alkuperäisen talousarvion 0,6 miljoonalla eurolla. Tuottojen kasvun merkittävimpänä syynä varhaiskasvatuksessa olivat kotikunta ja oppisopimuskorvausten toteutuminen 102 000 euroa talousarviota korkeampana. Perusopetuksessa kotikuntakorvauksia saatiin 300 000 euroa ja hankerahoitusta 159 000 arvioitua enemmän.

Toimintamenot yhteensä 99,3 miljoonaa euroa alittivat alkuperäisen talousarvion 347 000 eurolla. Työttömyysvakuusmaksuprosentin alenemista ei huomioitu budjetointivaiheessa, jolloin palkkojen sivukuluissa tuli huomattava säästö verrattuna talousarvioon. Varhaiskasvatuksessa menojen ylitys koostui lähinnä palvelusetelikuluista, 1,3 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Mikkelin lukion talous on toteutunut pääosin suunnitelmien mukaisesti vuonna 2024. Toimintakate 95,1 miljoonaa euroa, parani alkuperäiseen talousarvioon verrattuna noin 937 000 euroa.

Tarkastuslautakunta painottaa

- **Palveluverkkomuutosten jälkeinen avoimuus ja vaikuttavuuden seuranta lisäävät kuntalaisten luottamusta päätöksentekoon. Palveluverkon tiivistämisen yhteydessä olisi tärkeää arvioida myös koulumatkojen pituuden ja koulukyytien ratkaisujen vaikutuksia lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin. Nämä vaikutukset tulee jatkossa tehdä näkyviksi sekä tarkastuslautakunnalle että kuntalaisille.**
- **Päiväkoti- ja kouluverkon supistamisen yhteydessä säästötavoitteiden toteutumista ei ole riittävän systemaattisesti seurattu. Mikkelissä verkkoa tiivistetään jatkuvasti, mutta todellista säästökertymää, jolla lakkautuksia perustellaan, ei ole tuotu riittävästi esiin. Tarkastuslautakunnan on vaikea arvioida palveluverkkoratkaisujen vaikutuksia ja tarkoituksenmukaisuutta, jos syntyneitä säästöjä ja muita vaikutuksia ei avata tilinpäätöksessä.**
- **Valtakunnallisen kouluverkkokyselyn välivuosina olisi hyvä avata niitä toimenpiteitä, joilla vastataan kyselyn tuloksiin, koska aikaisempien vuosien kehityssuunnat ovat jo nähtävissä. Lisäksi tulisi kehittää parillisina vuosina tehtävää oppilashyvinvointiraportointia niin, että siinä seurataan myös tarpeellisiksi todettujen toimenpiteiden toteutumista, kun parittomina vuosina raportointi painottuu tuloksiin.**

Mikkelissä toimiva Tertin kartano on osa Saimaa Gastronomy -verkostoa.
Kuva: Julia Kivelä

3.6 Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

Kaupungin hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta on keskeinen toimielin kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamisessa, keskittyen erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen ja osallisuuden vahvistamiseen asukkaiden keskuudessa. Se tekee tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden kuten hallintokuntien, järjestöjen ja sidosryhmien kanssa tarjotakseen monipuolisia palveluita ja seuratakseen kaupungin hyvinvointia.

Lautakunta vastaa päätöksenteosta ja suunnittelusta eri hyvinvointia ja osallisuutta koskevissa asioissa, kuten nuorisotyössä ja kulttuuripalveluissa, pyrkien luomaan viihtyisän ja turvallisen ympäristön, jossa jokaisella on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa omaan elinympäristöönsä.

Palvelusuunnitelman toteutuminen on ollut monipuolista ja kattavaa. Avustuksilla ja yhteistyösopimuksilla on kehitetty palvelutarjontaa ja luotu uusia mahdollisuuksia kolmannen sektorin toimijoille. Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan rooli on ollut keskeinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Liikuntapalvelut on keskittynyt lasten ja nuorten liikunnan edistämiseen, ja useita hankkeita on toteutettu, kuten frisbeegolfradan uudistaminen ja pyöräradan rakentaminen. Museopalveluissa on järjestetty useita näyttelyitä, ja kävijämäärät ovat olleet korkeita. Kirjastopalvelut on toiminut suunnitellusti, ja lainausmäärät ovat kasvaneet. Kulttuuripalveluiden vuosi on ollut ennätyksellinen kävijämäärien osalta.

Nuorisopalveluiden toiminta on toteutunut suunnitelmien mukaisesti. Saimaanportin yhtenäiskoulun yhteydessä sijaitseva nuorisotila Usva otettiin käyttöön elokuussa, mikä mahdollistaa koulun tilojen ja lähiliikuntapaikkojen hyödyntämisen nuorisotyössä. Koulunuorisotyö on vakiintunut osaksi nuorisotyön palvelujärjestelmää, ja toimintaa on kehitetty sekä koulukohtaisesti että kaupungin tasolla. Lukion ja Etelä-Savon ammattiopiston toimipisteisiin kohdistuva oppilaitosnuorisotyöhanke käynnistyi marraskuussa.

Etsivässä nuorisotyössä on keskitytty prosessien kehittämiseen, jotta palveluista tippuneet ja niiden ulkopuolella olevat nuoret saataisiin asiakkaiksi. Nuorisovaltuusto on ollut aktiivinen ja osallistunut kaupungin palvelujen suunnitteluun ja arviointiin.

Myönteisenä huomiona toteamme, että Kalevankankaan liikuntatilojen käyttöaste (klo 8–16) on parantunut vuoden aikana. Osasyynä voi olla harjoitusjäähallin käyttökielto (syksy 2024). Kaiken kaikkiaan palvelusuunnitelma on toteutunut hyvin, vaikka joitakin haasteita, kuten harjoitusjäähallin sulkeminen, on kohdattu. Harjoitusjäähalli suljettiin havaittujen rakenteiden turvallisuuspuutteiden vuoksi.

Digitaalisuuden hyödyntämisen mittari ei anna kunnon kuvaa toiminnan tavoitteista ja niiden toteutumisesta. Mittari kertoo vain, että myytäviä tuotteita on 81 kappaletta, mutta onko sitä hyödynnetty täysimääräisenä?

Kaupunginorkesteri ei ole päässyt resurssien puutteen vuoksi verkkokonserttien määrässä ja tallenteissa tavoitteeseen. Tallenteiden ja verkkokonserttien lukumäärä ei selviä raportissa. Lisäksi määräraha ei riittänyt digitaalisiin nuottimateriaaleihin, vaikkakin Mikkeli mainostaa itseään digikaupunkina. Kuitenkin seuraavassa strategiakortissa kerrotaan, että rekrytoinnissa on onnistuttu. Tuntuu hieman ristiriitaiselta toiminnan tavoitteisiin nähden.

Kaikki eivät hyödyntäneet verkkokursseja henkilöstön koulutuksessa. Verkkokurssien hyödyntäminen tulee jatkossa huomioida paremmin. Opinnäytetöitä oli yksi ja harjoittelupaikkoja 22. Tämä ei ole riittävää.

Merkille pantavaa oli, että tavoitekortissa *”Tuetaan opiskelijoiden alueelle ja alueen yrityksiin kiinnittymistä”.* Äxön Appro -messut ei toteutunut ja syy ei selvinnyt raportissa. Tavoitteiden toteutumatta jäämisestä on hyvä tehdä selkoa tilinpäätöksessä.

Tavoitekortissa *”Alueen hyvinvointi perustuu asukkaiden, yhteisöjen, yritysten, hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyölle sekä vahvaan paikallisuuteen strategiassa”* on raportoitu tapahtumia, mutta tavoitekortista ei selviä asetettu tavoite. Etsivän nuorisotyön yksilöasiakkaiden määrä on 190. Lukema vaikuttaa suurelta.

Liikuntapuolen tarjoamia palveluja on paljon. Ylläpidettyjä reittejä on paljon, 176 km, sekä lisäksi jäälatuja noin 80 km. Laavut, kodat ja tulipaikat: 13 kpl. Täysin maksuttomia liikuntapaikkoja: 71 kpl.

Positiivisena tekona mainittakoon Aktiivinen arki -harrastemessut, jossa oli 44 esittelijää ja kävijöitä liki 650 henkilöä sekä Museoiden yö, jossa oli käyntejä 23 313 kappaletta.

Epämääräisestä tavoiteasettelusta hyvänä esimerkkinä on tilinpäätöskirjan sivulla 144 oleva mittarina on; toteutuu / ei toteudu. Toteutumana on, että varhaiskasvatus ja opetustoimintarakenne toimii - yhteistyötä työllisyyspalvelujen kanssa lisättävä. Tavoite ja toteuma eivät siis ole vertailukelpoisia keskenään.

Vapaaehtois- ja asukasaktiivitoiminta, yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa toimii. Esimerkiksi vertaisohjaajien lukumäärä on kasvanut huomattavasti ja seurafoorumia on pidetty suunnitelman mukaisesti. Ainoastaan *Mieli-ikä-runopiirien* järjestäminen ei toteutunut yhteistyökumppaneiden resurssipulan vuoksi.

Kaikille avoimien ja maksuttomien senioriliikuntavuorojen järjestäminen eri puolilla Mikkeliä on tapah-

tunut viidellä eri paikalla. “Oma juttu” -harrastamistoimintaa on jokaisessa peruskoulussa tarjolla ja kerhoja yhteensä 119 kpl.

Mikkelin museoiden kävijämäärä oli tarkasteluvuonna 62 828 kävijää ja kulttuuripalvelut mahdollisti 445 tapahtumaa, joissa kävi 53 421 kävijää. Mikkelin teatteri: 30 994 katsojaa ja Kaupunginorkesteri 87 tapahtumaa joissa 17 000 kuulijaa. Liikuntapalvelut myönsi kohdeavustuksina vuoden aikana 15 tapahtumaan 19 330 euroa ja Yleiset kulttuuripalvelut 22 tilaisuuteen 25 800 euroa.

Osallistuvaaan budjetointiin käytettiin kuuteen eri kohteeseen yhteensä 144 000 euroa. Young Mikkeli -perintörahasto myönsi nuorien suunnittelemiin kuuteen eri hankkeeseen yhteensä 18 200 euroa.

Yhteenvetona toteamme, että mielestämme mittareita on liikaa, koska kaikki ei edes toteudu tai resurssit eivät riitä. Lisäksi toteamme, että mittareiden tulee olla selkeät numeraaliset tai vertailukelpoiset edelliseen vuoteen; ei pelkästään toteutunut / ei toteutunut.

Lautakunnan toimintatuotot alittivat alkuperäisen talousarvion noin 462 100 euroa, mutta ylittivät muutetun talousarvion lähes 207 000 euroa. Toimintakulut alittivat alkuperäisen talousarvion noin 332 300 euroa ja muutetun talousarvion noin 276 000 euroa. Toimintakate heikkeni alkuperäiseen talousarvioon verrattuna noin 130 000 euroa, mutta oli 482 500 euroa parempi kuin muutettu talousarvio.

Kaiken kaikkiaan toiminnan ja talouden toteutuminen on ollut vaihtelevaa, ja olennaisia poikkeamia on ollut sekä tuloissa että menoissa ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisissa.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että

- **Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan mittareita tulee olla vähemmän, jotta niihin voidaan paneutua perusteellisesti ja lisäksi tulee varmistaa, että mittarit ovat selkeästi todennettavissa.**

3.7 Kaupunkikehityslautakunta

Kaupunkikehityslautakunta vastaa Mikkelin kaupungin yhdyskuntarakenteen, maankäytön, liikenteen, asumisen ja kaupunkiympäristön kehittämisestä osana kaupungin strategista elinvoimatyötä. Lautakunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että Mikkeli kehittyy vetovoimaiseksi, saavutettavaksi ja kestäväksi kaupungiksi, jossa yhdistyvät elinvoima, hyvinvointi ja sujuva arki. Kaupunkikehityslautakunta ohjaa ja linjaa muun muassa kaavoitusta, infrarakentamista, ympäristönsuojelua ja liikennejärjestelyjä sekä tukee asukkaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kaupunkikehittämisen ratkaisuissa.

Epävakaasta maailmantilanteesta johtuvat haasteet vaikuttivat kaupunkikehityslautakunnan toimintaan. Muun muassa rakentamisen pysähtyminen ja suhdanteesta johtuvat muutokset investointeihin ja yritysmaailmaan vaikuttivat lautakunnan alaisiin palvelualueisiin. Kuitenkin positiivisia kehityssuuntia voidaan nähdä kaupungin kehittymisessä ja sen arjen toimivuuden lisääntymisessä investointien ja sisäisten hankkeiden myötä. Liikenneväylien, puistojen ja kaupunkiympäristön kunnossapito ja kehittäminen edistävät kaupungin toimivuutta ja kaupunkilaisten sujuvaa elämää. Kaupunkikehityslautakunta toimii myös monen elinvoimakehityshankkeen mahdollistajana, joten sen toiminta on merkittävässä roolissa niin talouden, työpaikkojen kuin elinvoimankin kehittymisessä. Turvallisuusteemat ovat tässä maailmanajassa korostuneet ja kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin valmiussuunnitelman julkisen osan päivityksen osana kaupungin laajempaa turvallisuusstrategiaa.

Meneillään olevien kehitysalustojen ja hankkeiden, kuten Ecosairila, Blue Economy Mikkeli (BEM), Green Economy Mikkeli (GEM), veturitallien sekä Visulahden teollisuusalueen suhteen elinvoimatyössä edettiin suunnitelmallisesti. Teollisuuden tonteille on kysyntää ja energia sekä kiertotaloushankkeet tuovat positiivista virettä kaupunkikehityksen alueelle suhdanteesta huolimatta. Konkreettisina edistysaskelina voidaan mainita Visulahden teollisuusalueiden tonttitarjonnan laajentaminen sekä EcoSairilan teollisuusalueen täydet tonttivaraukset. Mikkeli Water Week, kansainvälinen vesialan konferenssi ja Finnish Lakeland forum tapahtumat järjestettiin osana puhtaan veden strategiaa.

Keskusta-alueen ja satamalahden sekä veturitallien alueiden kehittämistä edistettiin mm. uuden keskustavisio 2040-työn sekä Puhistamoprojektin pohjalta. Veturitallialueen kehittäminen etenee askel kerrallaan suunnitelmien mukaisesti. Naisvuorelle myönnettiin uudestaan Green Flag -status vuosille 2024–2025. Paikalliskulttuuria ja historiaa pyritään korostamaan keskikaupunkiin liittyvissä merkittävissä hankkeissa.

Toiminta-alueeseen vaikuttavia laki- ja järjestelmämuutoksia oli vuonna 2024 ja ne vaikuttivat osaltaan toimintaan. Suhdanne vaikutti rakentamiseen, rakentaminen on lähes pysähdyksissä. Lupaprosessit keskittyivät lähes kokonaan energiahankkeisiin. Rakennusjärjestyksen edistämiseen vaikuttivat rakennuslain tulevat muutokset. Karttapohjainen palautejärjestelmä otettiin käyttöön. Paikkatietoalusta ja karttaohjelmistohanke (MikMap) eteni käyttöönottoon saakka.

Vuonna 2024 lomituspalveluiden järjestämisessä onnistuttiin kokonaisuutena hyvin, ja lakisääteiset velvoitteet pystyttiin täyttämään. Lomitustarpeiden ja resurssien yhteensovittamisessa nähtiin kuitenkin ajoittaisia haasteita, erityisesti sijaispulan vuoksi. Lomittajien saatavuus ja palvelun järjestämisen joustavuus nousivat keskeisiksi kehittämisteemoiksi, ja tulevaisuudessa erityistä huomiota tulee kiinnittää työvoiman saatavuuden turvaamiseen sekä palvelun laadun ja kattavuuden varmistamiseen koko toiminta-alueella. Lomituspalveluiden kehittäminen tukee osaltaan maatalousyrittäjien jaksamista ja maaseudun elinvoimaisuutta.

Saimaanportin yhtenäiskoulu valmistui suunnitelmien mukaisesti ja se otettiin käyttöön vaiheittain vuoden 2024 aikana. Saavutettavuuden ja liikenteen sujuvuuden parantamiseen panostettiin ja esimerkiksi Kasarminkadun ja Jääkärinkadun kevyen liikenteen uudistukset saatiin maaliin. Myös Rinnekadun liikennejärjestelyitä uuden Saimaanportin koulun lähistöllä kehitettiin. Mikkelissä joukkoliikennettä käytetään ja peruskoululaiset käyttivät Walttikorttia liikkumiseen hyvin. Osallistuvan budjetoinnin avulla asukkaat pääsivät vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä ja kohteita toteutettiin.

Kestävän kaupunkikehityksen edistämisessä saavutettiin tuloksia erityisesti ilmastonmuutoksen hillinnän ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen osalta mm. aurinkosähköjärjestestelmiä rakentamalla ja erilaisia vieraslajien torjuntahankkeita mahdollistamalla. Maankäytön suunnittelussa painotettiin tiiviimpää ja kestävää yhdyskuntarakennetta. Tonttitarjontaa on edistetty ja mm. Launialan pientaloalue etenee päätöksentekoon tulevaisuudessa.

Vuonna 2024 kaupunkikehityslautakunnan talous toteutui pääosin suunnitellusti. Toimialan toimintakulut olivat yhteensä noin 49,4 miljoonaa euroa ja toimintatuotot noin 50,4 miljoonaa euroa toimintakatteen ollessa 1,3 miljoonan euroa. Investointeja olivat muun muassa katu- ja kevyen liikenteen väylien parantaminen Urpolan ja keskustan alueilla, tukien osaltaan kaupungin tavoitteita sujuvasta arjesta ja vetovoimaisesta elinympäristöstä.

Kokonaisuutena kaupunkikehityslautakunnan työ vuonna 2024 tuki hyvin Mikkelin strategisia tavoitteita. Tulevaisuuden haasteina voidaan nähdä investointitarpeiden kehitys esimerkiksi korjaus- ja hoitovelan suhteen sekä heikon suhdanteen tuomat välilliset vaikutukset toiminta-alueelle. Kehittämistyötä on kuitenkin viety eteenpäin määrätietoisesti niin elinvoiman, saavutettavuuden kuin kestävän kehityksen näkökulmasta, ja sen tulokset rakentavat pohjaa Mikkelin tulevalle kasvulle ja hyvinvoinnille.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että

- **Kaupunki tekee suunnitelman korjausvelan vähentämisestä ja raportoi korjausvelasta tarkemmin korjausvelan tyypin suhteen. Näin korjausvelka tulee paremmin näkyväksi ja sen vähentämiseksi tehtävät toimet tulevat paremmin näkyviksi.**

Rokkalassa oleva Porrassalmenkadun silta uusittiin vuonna 2024. Katuosuuden vimeistelytyöt jatkuvat kevään 2025 aikana.

Edellisen aukeaman kuva: Saimaanportin yhtenäiskoulu otettiin käyttöön maaliskuun 2024 alussa. Kuva: Kimmo Iso-Tuisku

waterIX
SANSOX
AURORA
LAND
OF
THE
SCIENCE
WITH A
PURPOSE

3.8 Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia toimii aktiivisesti aikuiskoulutuksen kehittämisen eturintamassa ja pyrkii luomaan uusia innovatiivisia ratkaisuja oppimiseen mm. digitaalisella oppimisympäristöllään ja sen kehittämisellä.

Otavia on erottunut jo pitkään muista koulutusorganisaatioista erityisesti verkkopedagogiikan ja etäopetuksen asiantuntijana. Se tarjoaa aikuiskoulutuksena Nettilukion ja Nettiperuskoulun, jotka mahdollistavat joustavan opiskelun ympäri vuorokauden ja kaikkialla Suomessa, oppilasmäärät olivatkin vahvassa kasvussa vuonna 2024. Myös Otaviassa lähiopetuksena annettava Otavan kansanopiston aikuiskoulutuksen määrä kasvoi tarkasteluvuonna. Otavia tarjosi mm. tekoälykoulutusta monille organisaatioille, opetustoimen henkilöstökoulutusta sekä kestävän kehityksen koulutusta. Hankkeita vuoden 2024 lopulla oli meneillään 13 kpl.

Lisäksi Otavia hoitaa Mikkelin kaupungin strategian mukaisia kotoutumispalveluja järjestäen kotoutumiskoulutusta maahanmuuttajille mukaan lukien myös syrjäytymisvaarassa olevat maahanmuuttajanuoret.

Oppilasmäärissä sekä taloudessa Otavia ylitti sille asetetut tavoitteet hyvin saadun ulkopuolisen rahoituksen ansiosta.

Vuoden 2024 aikana maksettiin opetus- ja kulttuuriministeriön lukiokoulutuksen valtionosuuksien takaisinperinnän viimeinen maksuerä 4,42 miljoonaa euroa aiemmin palautettavaksi määrätystä summasta.

Tuloskorttien mukaisissa toiminnallisissa ja laadullisissa tavoitteissa onnistuttiin melko hyvin. Myös tavoitteiden asetanta vuodelle 2024 oli hyvä ja mielekäs.

Otavia on lunastanut paikkansa Mikkelin kaupungin sekä valtakunnallisessa opetustoimessa erittäin hyvin osoittaen sekä tarpeellisuutensa, osaamisensa että taloudellisen kannattavuutensa.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	Toteuma (%)
Lukion opiskelijamäärä	934	940	954	101 %
Peruskoulun opiskelijamäärä	316	290	320	110 %
Vapaan sivistystyön opintoviikot	1342	1460	1453,6	33,6 %

	Talousarvio 2024	Tilinpäätös 2024	Poikkeama (€)
Liikevaihto	395 000	605 226	245 766
Liiketoiminnan muut tuotot	600 000	539 959	-60 041
Tuot ja avustukset kunnalta	5 682 700	5 886 373	203 673
Tilikauden ylijäämä	60 000	497 600	437 600

Liikelaitos Otavian tunnuslukuja.

Mikkeli Water Weekin tapahtumia järjestettiin syyskuussa 2024 muun muassa Konsertti- ja kongressitalo Mikaelissa. Kuva: Blue Economy Mikkeli

3.9 Mikkelin Vesiliikelaitos

Mikkelin Vesilaitos tuottaa vesihuoltopalveluja toiminta-alueillaan Mikkelin kantakaupungissa, Rantakylässä, Otavassa, Anttolassa, Haukivuorella, Ristiinassa ja Suomenniemellä. Vesilaitoksen asiakkaina ovat lähes kaikki kaava-alueilla olevat kiinteistöt ja tuotantolaitokset sekä Mikkelin alueella toimivat vesiosuuskunnat. Vesilaitoksen palvelut tuotetaan liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Vesilaitos hoitaa kaikki käyttömenonsa sekä tavoitteidensa mukaiset uudis ja korvausinvestoinnit hankkimallaan tulorahoituksella.

Liikelaitoksen johtajan katsauksessa todetaan, että vesihuolto on ollut esillä vuonna 2024 olennaisena osana yhteiskunnan kriittistä infraa. Tämän seurauksena varautuminen on oleellinen osa vesihuoltoa. Mikkelin Vesilaitoksella on varautumista päivitetty useampana vuotena. Vuonna 2024 Vesilaitos on ollut mukana Mikkelin kaupungin varautumissuunnittelun päivityksessä. Myös yhteistyö puolustusvoimien kanssa on tiivistynyt.

Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamo on ollut täydessä toiminnassa kolme kokonaista käyttövuotta. Käyttökokemukset uuden puhdistamon tehokkuudesta puhdistaa jätevettä jatkuivat kokonaisuudessaan hyvinä.

Vedenkäsittelyn tutkimus- ja tuotekehitystyötä on jatkettu. Vesilaitos on tiiviisti mukana Mikkelin kaupungin Blue Economy -hankkeessa (BEM). BEM-osaamishankkeessa saatiin yhteistyössä ensimmäinen käytännön kehitystyö käyntiin.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Talousvesi oli laatuvaatimukset täyttävää ja vedenjakelu toimi häiriöttömästi. Jätevesiviemäröinti toteutui ilman merkittäviä häiriöitä. Jätevesipuhdistamojen toiminta oli pääosin lupamääräysten mukaista. Muilta osin luvan vaatimukset täyttyivät. Laitos- ja verkostoinvestoinnit alittuivat budjetoidusta. Vesilaitos osallistui EcoSairilan kehittämisohjelman valmisteluun.

Vesilaitoksen vakituisen henkilöstön määrä oli tilikauden lopussa 24, joista yksi on määräaikainen. Vesilaitoksella oli vuoden aikana töissä neljä insinööriharjoittelijaa.

Olennaiset muutokset liikelaitoksen toiminnassa ja taloudessa

Vesiliikelaitoksen liikevaihto toteutui reilusti talousarviota suurempana. Liikevaihdon kehitys selittyy vesimaksujen korotuksella ja vedenkulutuksen suuremmalla toteutumalla. Ensimmäistä kertaa pandemiavuosien jälkeen vesilaskutus oli suurempi kuin edellisenä vuotena. Veden kulutus kasvoi hieman kotitalouksissa, ja suurempi kulutuksen kasvu oli teollisuuden asiakkaissa. Tulevana haasteena vedenkulutuksen ennustamisessa on etäluettavien vesimittareiden puute. Useammassa Mikkelin Vesilaitoksen kokoluokan vesilaitoksessa on jo etäluettavat mittarit käytössä. Muissa tuotoissa on tulona Rambollin maksama 150 000 euron hyvitys jätevedenpuhdistamohankkeen purkamisen juridiseen konsultointiin liittyneestä sovintosopimuksesta.

Ostopalvelut ylittävät talousarvion. Tämä on seurausta vesilaitoksen henkilöstöresurssien olennaisesta pienenemisestä viimeisten kymmenen vuoden aikana. Vesilaitoksen vedentuotannossa ja verkostotoiminnoissa toimintavuoteen ei sisältynyt merkittäviä muutoksia. Puhdistamojen operointipalvelu tuotettiin sopimuksen mukaisena edellisvuosien tapaan. Omana työnä tehtyä verkostosaneerausta tehtiin muihin samankokoisiin vesilaitoksiin verrattuna vähäisesti. Taloudessa ulkopuolisten lainojen korkomenot ovat vähän kohonneet vuodesta 2023. Konsernilainoja otettiin lisää kaksi miljoonaa euroa. Rahoituskulut ovat kokonaisuudessaan merkittävä osa vesiliikelaitoksen kuluja. Rahoituskulut olivat kokonaisuudessaan 2,2 miljoonaa euroa. Tästä kaupungille maksettavan liikelaitoksen peruspääoma oli 500 000 euroa.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Vesilaitostoimintaa säädellään laajalti lainsäädännön kautta. Vesihuoltolaki, ympäristönsuojelulaki sekä terveydensuojelulaki määrittävät ne keskiset puitteet ja vaatimukset, joissa vesihuoltopalvelua tuotetaan. Lainsäädännöstä tulevien vaatimusten täyttäminen edellyttää Vesilaitoksella jatkuvaa toiminnan suunnittelua, laitosten ja verkostojen huoltoa sekä kunnossapitoa. Tämän lisäksi edellytetään oikein kohdistettuja ja toteutettuja investointeja. Vesihuollossa on tullut viime vuosina voimakkaasti esille kriittisen infran tilanne ja poikkeusoloihin varautuminen. Tästä on tulossa lainsäädännön ja asetusten kautta haasteita vesilaitoksille. Vesilaitoksen tehtävät edellyttävät monelta osin pitkäaikaista ammatillista kokemusta ja perehtyneisyyttä. Työvoiman vaihtuvuus ja saatavuus voivat jatkossa muodostua haasteeksi vesihuollon toimintavarmuuden näkökulmasta. Oman tuotannon rinnalla on pyrittävä yläpitämään myös riittävää, markkinaehtoista palvelutuotantoa.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Laadukas sekä toimintavarma vesihuolto on välttämätön edellytys väestölle ja merkittävälle osalle elinkeinoelämää. Vesihuolto turvaa puhtaan veden niin juo-

mavedeksi, hygienian ylläpitämiseksi kuin teollisuuden raaka-aineeksi sekä jätevesien poisjohtamisen ja käsittelyn siten, ettei niistä aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai ympäristölle. Vesihuollon toimialaan liittyy sen luonteen mukaisesti monenlaisia riskejä. Riskit liittyvät mm. talousveden laatuun, toimitushäiriöihin, laitteistovikojen tai sääilmiöiden aiheuttamiin vahinkoihin ulkopuolisille, jätevesipäästöihin, viemäritulviin, jne. Lainsäädäntö edellyttää vesihuoltolaitoksilta riskienhallintaa ja varautumista erilaisiin häiriöihin.

Mikkelin Vesilaitos on kartoittanut riskit ja ne on huomioitu varautumissuunnitelmassa ja investointiohjelmassa. Ympäristöterveydenhuolto on hyväksynyt terveydensuojelulain 20 § mukaiset riskinarviot Mikkelin vesilaitoksille. Hyväksyminen koskee Mikkelin, Ristiinan, Haukivuoren ja Suomenniemen vedenjakelualueita ja vedenkäsittelylaitoksia. Riskinarvioinnit on laadittu asianmukaisesti.

Liikelaitoksen tulorahoituksessa on näkyvissä omat haasteensa veden kulutuksen vähenemisen seurauksena. Mikäli tulorahoitus ei ole riittävän suuri, laitosten ja verkostojen saneerauksiin ei voida panostaa riittävästi ja kertynyt saneerausvelka muodostaa toiminnallisia ongelmia. Mikkelin Vesilaitoksen seuraava merkittävä haaste on vesihuoltoverkostojen kunnon ylläpito ja kustannustehokas saneeraaminen.

Mikkelin Vesilaitoksen hankinnat ja sopimushallinta on vastuutettu. Sopimuksista ei aiheutunut negatiivisia seuraamuksia vuoden 2024 hankintoihin. Vesilaitos käyttää hankinnoissaan sähköistä kilpailutusta. Verkostorakentamisen urakkakilpailutukset tehtiin pääosin kaupunkikehityslautakunnan päätöksillä.

Talous

Vuoden 2024 talousarviossa vesiliikelaitoksen liikevaihdoksi esitettiin 13 226 500 euroa. Liikevaihto tilinpäätöksessä vuonna 2024 on 14 357 107 euroa. Tämä on 1 130 607 euroa enemmän kuin talousarviossa esitetty. Vesitaksoja korotettiin kahdeksan prosenttia syksyllä 2024 eli enemmän kuin talousarviossa oli ehdotettu. Lisäksi ennustettua suurempi vedenkulutus lisäsi liikevaihtoa.

Tilikauden alijäämäksi muodostui 1 857 943 euroa. Tämä oli selvästi parempi kuin talousarviossa.

Investoinnit olivat nettona yhteensä 1 008 400 euroa, kun alkuperäisessä talousarviossa oli budjetoitu 1 600 000 euroa nettoinvestointeihin. Vesilaitoksen nettoinvestointien määrä alittui 592 000 eurolla talousarvioon verrattuna.

Muuta huomioitavaa

Vesiliikelaitoksen yhtiöittämisselvitys valmistui elokuussa 2024. Yhtiöittämisselvitys eteni vesiliikelaitoksen johtokunnasta kaupunginhallitukselle päätöksentekoon. Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 18.11.2024, että vesiliikelaitosta ei yhtiöitetä, ja asia on loppuun käsitelty.

Sitova tavoite	Tavoite	Toteuma
Liikealijäämä	-869 500 e	219 589
Korvaus peruspääomasta	500 000 e	500 000 e

Tunnusluku	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Veden myynti, 1000 m^3	2422	2319	2490
Jäteveden laskutus, 1000 m^3	2383	2234	2424
Vesi- ja jätevesitaksa yht.€/m^3	5,10	5,36	5,51

Vesiliikelaitoksen sitovien tavoitteiden toteutuminen.

C
A

3.10 Konserniyhtiöiden tavoitteiden toteutuminen

Mikkelin kaupunkikonsernin muodostavat Mikkelin kaupunki ja sen määräysvallassa olevat tytäryhteisöt. Tytäryhteisöistä 11:ssä oli asetettu valtuustoon nähden sitovat tavoitteet vuoden 2024 talousarviossa.

Seuraavassa on arvioitu näille yhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutumista tulostavoitteiden, strategiakorttitavoitteiden ja taloudellisten tavoitteiden osalta.

Etelä-Savon Energia -konserni

Mikkelin kaupunki myi 1.3.2024 Etelä-Savon Energia Oy:stä 49 % Mikky Bidco Sarl:lle, joka kuuluu Aberdeen Group plc -konserniin. Samassa yhteydessä Etelä-Savon Energia Oy siirsi kaikki liiketoimintonsa uuteen tytäryhtiöönsä ESE-Energia Oy:hyn jääden holding-yhtiöksi. Liiketoimintasiirron yhteydessä yhtiön tase arvostettiin käyvän arvon mukaiseksi. Kaupan ehtojen mukaisesti ESE-konserni udelleen rahoitettiin, ja omistajille maksettiin ylimääräinen osinko. Näiden toimintojen vaikutukset haastavat yhtiön taloutta tulevaisuudessa aiempaa korkeampien poistojen sekä kohonneiden korkokustannusten muodossa.

Sähkön siirrossa uusi valvontakausi alkoi 2024 ja päättyy 2027. Yhteiskunnan sähköistyminen tulee luomaan tarvetta tehdä ESE-Verkon sähkönsiirtoverkkoon huomattavia investointeja, joiden ansiosta sähköverkon tuotantotaso voitaneen pitää nykyisellä tasolla.

Merkittävin investointi oli Pursialan voimalaitoksella sähkökattilan valmistuminen ja käyttöönotto 05/2024. Investointi toteutui aikataulussa, mutta maksoi budjetoitua enemmän. Kustannukset olivat kuitenkin huomattavasti alhaisemmat kuin mitä vastaavan sähkökattilan rakentaminen maksaa nyt. Muita merkittäviä investointikohteita vuoden aikana olivat kaukolämpöverkon saneeraustyöt, Pursialan voimalaitoksen kone- ja laitehankinnat sekä uuden sähköverkon jakeluverkon rakentaminen.

Vuoden 2024 liikevaihto oli 61,4 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos 11 miljoonaa euroa. Omavaraisuusaste laski konsernin yhdistelyn ja ESE-kauppaan liittyneen ylimääräisen osingon akia. ESE teki tilinpäätökseen noin 13 milj. euron alaskirjaukset kaikista BioSairila Oy:öön liittyvistä sijoituksista ja saatavista, koska yhtiöllä ei ole enää tuotto-odotuksia.

Rankkasade aiheutti elokuussa 2024 pahoja tulvia eri puolilla Mikkeliä. Kuva: Aki Ilmanen

Etelä-Savon Koulutus Oy

Etelä-Savon Koulutus Oy on Mikkelin ja Pieksämäen kaupunkien omistama koulutusosakeyhtiö, joka ylläpitää toisen asteen ammatillista oppilaitosta, Etelä-Savon ammattiopistoa (Esedu). Esedu hakeutuu ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeiluun vuoden 2025 kevään aikana. Valtionosuusrahoituksen arvioidaan vähenevän valtion taloudellisen tilanteen vuoksi vuoteen 2028 mennessä noin 15–20 prosenttia. Esedun merkitys valtakunnallisen huoltovarmuuden varmistamisessa on merkittävä.

Merkittävin ja yhtiön talouteen vaikuttanut tapahtuma vuonna 2024 oli valtionosuusrahoituksen väheneminen 2,24 miljoona euroa vuodelle 2025, jonka vuoksi yhtiö on joutunut pitämään muutosneuvottelut vuoden 2024 loppuun mennessä. Sekä emo- että tytäryhtiön, KasvuEsedu Oy, talous on saatu kuitenkin vakaalle pohjalle tulevia muutoksia ajatellen.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen: rahoitus ylittyi tilikaudella 2024 asetetun opiskelijavuositavoitteen ylittymisen ansiosta (rahoitus 2 546 ov, oma tavoite 2 750, toteutuma 2 826 ov). Tilikauden tulos oli 1,3 miljoonaa euroa, joka ylitti asetetun tavoitteen noin 0,8 milj. eurolla.

Kiinteistökehitys Naistinki Oy

Tilikausi 2024 oli yhtiön historian suurin investointivuosi. Kiinteistössä, jossa toimii Mölnlycke Health Care Oy, toteutettiin sekä toimisto- että sterilointiyksikön (ETO) laajennuksia. Investoinnit aiheuttavat merkittävän vieraan pääoman lisäyksen. Samalla lisääntyy kassavirta merkittävästi kohteen osalta. Korjaamonkatu 3:n myynti Oy SMW-Wood Ltd:lle selkeytti Pursialan korttelin toimintaa. Taloudellisesti asialla oli pieni positiivinen vaikutus yhtiölle.

Talous toteutui lähes suunnitellusti. Kulujen osalta budjetointi on ollut viime vuodet hankalaa, koska inflaatio on nostanut hintoja vuosittain ja puitesopimuksillakin on kauden vaihto aiheuttanut suurimmillaan jopa n. 20 prosenttia hinnankorotuksia. Kaukolämmön hinta on ollut jatkuvasti nousevaa ja vaikka kulutusta on saatu pienennettyä, euromääräisesti kustannukset ovat nousseet. Liikevaihtotavoite ylittyi.

Omavaraisuusasteen laskeminen on seurausta siitä, että toisaalta vieraan pääoman määrä / Aineelliset hyödykkeet ovat lisääntyneet ja toisaalta Oma pääoma ei ole päässyt juurikaan kasvamaan osinkojen seurauksena.

Yhtiön talous toteutui lähes budjetoidun mukaisesti. Liikevaihto oli kahdeksan miljoonaa euroa ja se ylitti talousarviotavoitteen 0,5 miljoonalla eurolla. Tulos oli

voitollinen 0,4 miljoonaa euroa. Omavaraisuusaste oli 18 prosenttia.

Käyttöaste Naistingin kiinteistöissä oli hyvä vuonna 2024, 97 prosenttia. Merkittävin riskitekijä edelleen on Mikkelin vetovoiman hiipuminen ja merkittävien vuokrasopimuksien jatkuvuus. Liike- ja toimistotilojen kysyntä myös vähenee ja samalla myöskin hintatasoa täytyy tarkistella siten, että tilojen tyhjäkäyttö saadaan mahdollisimman pieneksi.

Metsäsairila Oy

Biojätteen kuljetusten siirtyminen yhtiön vastuulle koko Mikkelin alueella 1.1.2024 alkaen on kasvattanut kuljetuksiin liittyvää liiketoimintaa sekä kuljetuksiin liittyvien asiakaspalvelukontaktien määrää. Osakkuusyhtiö Riikinvoima Oy:n ekovoimalaitoksella vuosi 2024 oli poikkeuksellisen haastava ja ekovoimalaitoksen käyttöaste jäi selvästi normaalia matalammaksi. Riikinvoima toimii Mankala-periaatteella eli yhtiön kustannukset laskutetaan omistajilta toteutuneen mukaisesti. Riikinvoiman heikko käyttöaste heijastuu Metsäsairilassa yhtiön vuoden 2024 tulokseen.

Tytäryhtiö BioSairila Oy:öön liittyvien sijoitusten ja lainasaamisten 10,2 miljoonan euron alaskirjaukset aiheuttivat Metsäsairila Oy:lle yli 10 miljoonaa euroa tappiollisen tuloksen. Alaskirjausten johdosta yhtiön omavaraisuusaste on tilikauden lopussa 2 %. Tilinpäätöshetken negatiivinen omavaraisuusaste kääntyy vuoden 2025 alussa jälleen positiiviseksi osingonjakovelasta luopumisen seurauksena.

Mikalo Oy

Talouden kehitys on suoraan riippuvainen asuntojen käyttöasteesta. Käyttöasteeseen vaikuttaa asuntojen kysyntä. Käyttöastetavoite oli 92 % ja toteutuma 89,9 %. Vuodelle 2024 ei korotettu vuokria.

Vuonna 2024 käynnistyi Mannerheimintie 10a (Korttelі8) -hanke, joka etenee suunnitellusti.

Merkittävä riskitekijä on käyttöasteen pienentyminen edelleen ja kiinteistöjen kunnon heikentyminen.

Mikkelin Asumisoikeus Oy

Suomen hallitusohjelman mukaan asumisoikeuskohteiden korjausten avustaminen jatkuu, mutta uusille asumisoikeuskohteille ei myönnetä tukia. Tämä käytännössä tarkoittaa, että uusia asumisoikeuskohteita voidaan toteuttaa vain vapaarahoitteisesti. Valtio selvittää parhaillaan asumisoikeusjärjestelmän uudistamista.

Käyttöaste on säilynyt hyvällä tasolla ja markkinointitoimenpiteitä on edelleen jatkettu sekä asumisoikeuden tunnettavuutta lisätty. Koko asuntokantaa koskevat asuntotarkastukset on tehty v. 2024. Käyttöaste ja talousarvio toteutuivat tavoitteiden mukaisesti. Käyttöaste 94,4 prosenttia. Liikevaihto kaksi miljoonaa euroa ja omavaraisuusaste nousi 44 prosenttiin.

Mikkelin Jäähalli Oy

Yhtiön talouteen vaikutti vuonna 2023 alkanut korkotason nousu. Vaikkakin korkotaso on sittemmin laskenut, taso pysynee kuitenkin merkittävänä kuluna yhtiölle verrattuna aiempiin hyvin alhaisen korkotason vuosiin. Yhtiön vieraan pääoman määrä on pienentynyt nollakorkojen ajoista. Energian hinta on jäähallilla ratkaiseva kulujen muodostaja. Hintariskiä on pyritty hallitsemaan futuurikiinnityksillä sähkön osalta. Toiminnallisiin muutospaineisiin tulee varautua ja niillä on mahdollisesti suuri merkitys hallin toiminnassa.

Yhtiön talouteen vaikutti merkittävästi harjoitusjäähallin käyttökielto, vaikka viivästynyt remontti aiheutti haasteita käyttäjille. Vaikutus talouteen alkaa täysimääräisenä vasta vuonna 2025, mutta aiheutti jo vuonna 2024 lisäkuluja.

Jäähallin talous toteutui liikevaihdon ollessa 0,9 miljoonaa euroa, 0,1 miljoonaa euroa talousarviota suurempana. Omavaraisuusaste nousi yhdesllä prosenttiyksiköllä.

Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy

Mikkeli nimettiin syyskuussa 2024 Naton maavoimien alaesikunnan sijainnin paikaksi, mikä tuo kansainvälistä näkyvyyttä ja vahvistaa kaupungin imagoa. Tämä voi houkutella uusia investointeja, matkailijoita ja opiskelijoita sekä luoda uusia mahdollisuuksia paikalliselle elinkeinoelämälle. Investoinnit vihreään siirtymään ja turvallisuusalaan voivat tuoda uusia mahdollisuuksia. Mikkeli voi hyötyä uusista mahdollisuuksista erityisesti turvallisuussektorilla ja elinkeinoelämän kehittämisessä.

Mikkelin näkökulmasta energiaintensiivisen teollisuuden kehitys avaa uusia mahdollisuuksia. Datakeskukset voivat hyödyntää alueen hyvää infrastruktuuria ja kylmää ilmastoa, mikä tekee Mikkelistä houkuttelevan kohteen. Datakeskusten määrän kasvaessa niiden riittävän ja häiriöttömän sähkönsaannin takaaminen on keskeinen tekijä sijoittumispäätöksiä tehtäessä. Aurinko- ja tuulivoima ovat keskeisessä roolissa Suomen energiatuotannon kehityksessä. Aurinkovoiman edistäminen erityisesti teollisuusalueilla voi vahvistaa alueen omavaraisuutta ja houkutella uusia toimijoita. Lisäksi akkuvarastot voivat tarjota ratkaisuja energiantuotannon tasapainottamiseen. Haasteena ovat vielä akkuteknologian korkeat kustannukset ja raaka-aineiden saatavuus, mutta näiden odotetaan kehittyvän myönteisesti tulevina vuosina.

Hankkeita oli vuoden 2024 aikana käynnissä yhtäaikaisesti parhaimmillaan 22 kappaletta. Asiakkuuksia oli (kpl) 1 403 (1 400), tilaisuuksia (kpl) 85 (80), osallistujat (kpl) 2 892 (2 300) ja toimialakohtaiseia yritysverkostoja (kpl) 1 (6). Asiakastyytyväisyys oli 3,9/5 (4/5).

Tilikausi oli kohtuullisesti tasapainossa edellisvuonna ja vuoden alussa alkaneiden hankkeiden jatkuessa vuoden loppuun tai seuraavalle vuodelle. Huolellisella ja järkevällä kuluseurannalla kuluneella tilikaudella päästiin hyvin lähelle nollatulosta, joka onkin yhtiön tavoite. Liikevaihto 4,1 miljoonaa euroa, omavaraisuusaste nousi edellisestä vuodesta 13:sta 26 prosenttiin.

Mikkelin opiskelija-asunnot Oy

Mikkelin opiskelija-asunnot Oy:n (Moas) taloudellinen tilanne heikkeni voimakkaasti johtuen alhaisesta käyttöasteesta sekä korkojen noususta.

Moas ja Mikalo Oy yhdistyivät vuoden 2024 aikana siten, että yhdistyminen toteutui 1.1.2025.

Moasin ja Mikalon yhdistyminen tulee lisäämään tulevaisuudessa taloudellista painetta Mikalo Oy:n toimintaan, koska Moasin käyttöaste asunnoissa on heikko. Haasteita aiheuttaa myös kiinteistöjen kunto.

Mikkelin Oppilaitoskiinteistöt Oy

Vuoden 2024 talous toteutui tilinpäätöksen mukaan suunnitellusti. 2024 ei tehty merkittäviä investointeja.

Omavaraisuusaste oli 32 prosenttia.

Mikkelin Ravirata Oy

Yhtiön toiminnan tulos vuonna 2024 oli tappiollinen 252 000. Omavaraisuusaste laski 62 prosentista 55 prosenttiin.

Ravipelit siirtyvät ns. monilupajärjestelmään vuoden 2027 alussa. Suomen Hippos ry perustaa uuden peliyhtiön ruotsalaisen vedonlyöntiyhtiö ATG:n kanssa. Uuden yhtiön alkutaipaleen tuotto ja valtion tuen määrä uudessa tilanteessa ovat merkittäviä epävarmuustekijöitä tulevaisuudessa myös Mikkelin Ravirata Oy:n toimintaan.

4. Talous ja investoinnit

4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja kaupungin talouden kehittyminen

Vuonna 2024 Mikkelin kaupungin talous vahvistui poikkeuksellisesti Etelä-Savon Energia Oy:n vähemmistöosuuden myynnistä saadun kertaluonteisen tulon ansiosta. Tilikauden ylijäämä investointivarauksen jälkeen oli 131,6 miljoonaa euroa, ja kaupungin kumulatiivinen alijäämä pystyttiin kattamaan. Vuoden lopussa kaupungin taseeseen kertyi 110,5 miljoonaa euroa kumulatiivista ylijäämää, mikä paransi kaupungin taloudellista asemaa merkittävästi aiempaan verrattuna. Vahva tulos antaa kaupungille paremmat edellytykset tasapainottaa käyttötalous ja tavoitella pitkän aikavälin taloudellista vakautta ilman lisävelanottoa.

Kokonaisuutena toimintatuottojen, verotulojen ja valtionosuuksien kehitys osoitti kuitenkin, että pysyvä tulopohjan vahvistaminen edellyttää jatkossakin määrätietoista työtä. Toimintatuotot kasvoivat edellisvuodesta noin 2,4 miljoonalla eurolla, mutta verotulojen ja valtionosuuksien yhteismäärä laski soteuudistuksen seurauksena noin 11 miljoonalla eurolla. Tämä kehitys heijastaa tarvetta arvioida kriittisesti kaupungin tulopohjaa ja tulorahoituksen riittävyyttä suhteessa menoihin. Edunvalvontatyö on jatkossa myös entistä tärkeämpää kansallisen talouspolitiikan ja lainsäädäntökehityksen suhteen.

Suurin osa Rokkalassa sijaitsevan ns. meijerin tontin rakennuksista purettiin kesällä 2024.

Toimintakulujen kehitys pysyi vuoden aikana maltillisena. Kokonaisuudessaan toimintakulut kasvoivat vain noin 0,4 miljoonalla eurolla edellisvuoteen verrattuna. Sähkökustannusten lasku ja käyttämättömien purkuvarausten purkaminen kevensivät menopainetta, ja henkilöstökulujen nousu oli hillittyä, vain 0,3 miljoonaa euroa. Palkkojen ja palkkioiden kasvu jäi kohtuulliseksi, ja henkilösivukulut jopa pienenivät noin miljoonalla eurolla. Sen sijaan palvelujen ostoissa tapahtui seitsemän prosentin kasvu, mikä selittyy erityisesti varhaiskasvatuksen palvelusetelien käytön lisääntymisellä. Kulurakenteen kehitystä on jatkossa seurattava tarkasti, jotta toimintamenojen kasvu pysyy hallinnassa ja tukee kaupungin pitkän aikavälin tasapainoista talouskehitystä.

Rahoituserien kehitys tuki kaupungin taloudellista asemaa. Korkokulut laskivat lähes 1,8 miljoonalla eurolla, mikä vahvisti rahoitusasemaa, ja energiaomaisuusjärjestelystä saaduilla sijoitustoiminnan määräaikaistalletuksilla saatiin noin 1,5 miljoonan euron korkotuotot. Vaikka yleinen korkotason muutos vaikutti antolainojen tuottoihin, kaupungin nettorahoitustulos pysyi hyvällä tasolla.

Investointien ja poistojen osalta kehitys oli vakaata. Käyttöomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot ja kertapoistot muodostivat noin 23,1 miljoonan euron kokonaisuuden, lähes saman kuin edellisenä vuonna. Tämä kertoo investointiohjelman hallitusta toteutuksesta ja käyttöomaisuuden kulumisen ennakoivasta hallinnasta. Lisäksi vuoden aikana muodostettiin 27 miljoonan euron investointivaraus itäisen alueen päiväkoti- ja kouluratkaisua varten, mikä kertoo kaupungin pyrkimyksestä varautua tuleviin palveluverkkotarpeisiin vastuullisesti.

Tilikauden 2024 tulokseen vaikutti merkittävästi budjetoimattomia ja kertaluonteisia eriä. Merkittävin yk-

sittäinen erä oli Etelä-Savon Energia Oy:n 49 prosentin vähemmistöosuuden myynti, jonka myyntivoitto ja lisäosinko toivat kaupungille yhteensä 156,1 miljoonaa euroa satunnaisina tuloina. Kauppaa ei ollut sisällytetty vuoden 2024 alkuperäiseen talousarvioon, sillä sen toteutuminen varmistui vasta vuoden aikana. Tulokseen vaikutti myös edellä mainittu itäisen alueen päiväkoti- ja kouluratkaisua varten tehty 27 miljoonan euron investointivaraus.

Energiaomaisuudesta tuloutettujen kassavarojen määräaikaistalletuksista kertyi korkotuottoja noin 1,5 miljoonaa euroa, mikä osaltaan vahvisti kaupungin rahoitusasemaa. Nämä budjetoimattomat erät paransivat tilikauden tulosta olennaisesti ja vahvistivat kaupungin taloudellista asemaa, mutta kertaluonteisuutensa vuoksi ne eivät ole pysyvä ratkaisu talouden tasapainon turvaamiseen.

Vuoden 2024 tilinpäätökseen sisältyi myös kertaluonteisia arvonalentumisia noin 1,7 miljoonan euron edestä. Suurimmat yksittäiset alaskirjaukset kohdistuivat Vuorikatu 19–23 -kiinteistöön (1,2 miljoonaa euroa) ja Moision koulukiinteistöön (noin 0,4 miljoonaa

Milj. euroa	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Toimintatuotot	56,4	54,3	80,8	66,8	56,3
Verotulot	139,9	146,2	245,9	237,1	222,8
Valtionosuudet	6,5	11,1	135,9	127,9	136,8
Rahoitustuotot (netto)	1,5	4,8	3,3	2,9	3,0
Tulot yhteensä	**307,3**	**216,4**	**465,9**	**434,7**	**418,9**
Henkilöstökulut	94,3	94,0	104,7	99,8	95,9
Palvelujen ostot	65,0	48,0	298,9	282,0	249,2
Aineet, tarvikkeet, tavarat	15,4	18,4	16,1	14,8	13,9
Avustukset	8,8	8,9	9,7	10,5	14,6
Muut toimintakulut	31,4	9,2	11,4	9,9	11,0
Toimintakulut yhteensä	**220,8**	**178,5**	**440,8**	**417,0**	**384,6**
Vuosikate	**25,5**	**37,9**	**25,1**	**17,7**	**34,3**
Poistot ja arvonalentumiset	23,1	23,4	24,6	21,6	25,0
Satunnaiset tuotot (+) /kulut (-)	-	4,3	-8,3	-	-
Tilikauden tulos	**158,4**	**18,8**	**-7,8**	**-3,9**	**9,3**
Poistoero ja varaukset	-26,8	0,9	0,6	0,1	0,1
Tilikauden ylijäämä (+) /alijäämä (-)	**131,6**	**19,7**	**-7,2**	**-3,8**	**9,4**

Kuvaus kaupungin vuoden 2024 taloudesta.

Kansalaisopisto on yksi tärkeistä harrastus- ja opiskelumahdollisuuksien tarjoajista. Kuvassa keramiikan pitkäaikainen tuntiopettaja Eevastiina Lehtonen-Vieira.
Kuva: Katariina Asikainen

euroa). Arvonalentumiset heijastavat kaupungin pyrkimystä hallita omaisuuden arvoja realistisesti ja ajoissa. Vaikka alaskirjaukset heikensivät tilikauden operatiivista tulosta, niiden määrä pysyi maltillisena eivätkä ne olennaisesti muuttaneet kokonaisarviota kaupungin taloudellisesta kehityksestä. Konsernitasolla BioSairila Oy:n ja Metsäsairila Oy:n kiinteistökannan alaskirjaukset heikensivät konsernitulosta merkittävästi, mutta niillä ei ollut suoraa vaikutusta kaupungin emoyhteisön tilinpäätökseen.

Vaikka vuoden 2024 tulos oli vahva, tuloksen taustalla olevat kertaluonteiset erät edellyttävät, että Mikkelin kaupungissa jatketaan määrätietoista työtä rakenteellisen taloudellisen tasapainon saavuttamiseksi. Vuoden 2025 talousarvio on laadittu 5,2 miljoonaa euroa alijäämäiseksi, mikä osoittaa, että kertaluonteisista myyntivoitoista huolimatta perustoiminnan ja investointien kestävä rahoituspohja vaatii edelleen vahvistamista ja yhteisen tahtotilan.

Velkaantumiskehityksessä nähtiin myönteistä kehitystä. Kaupungin lainakanta aleni vuoden 2024 aikana ja oli vuoden lopussa 4 186 euroa asukasta kohden, mikä on huomattava parannus edellisvuoden 6 068 euroon verrattuna. Suhteellinen velkaantuneisuus laski, ja kaupungin velkataakka keveni selvästi. Omavaraisuusaste kuitenkin jäi edelleen alle kuntataloudessa vahvaksi katsotun 50 prosentin tason, mikä osoittaa, että talouden vakauttamistyötä on syytä jatkaa suunnitelmallisesti.

Kokonaisuutena vuoden 2024 talouskehitys tarjoaa Mikkelin kaupungille hyvän perustan rakentaa tulevaisuuden investointeja ja palveluita kestävämmälle pohjalle. Toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden onnistuminen on sekä emo- että konsernitasolla vastuullisen taloudenpidon, riskienhallinnan ja onnistuneen elinvoimatyön tulosta. Pitkäjänteinen taloudenhallinta, toiminnan tehostaminen ja tulopohjan vahvistaminen ovat avainasemassa, jotta Mikkelin kaupungin elinvoima, kasvu ja hyvinvointi voivat jatkua vakaasti myös tulevina vuosina.

4.2 Investoinnit

Koko kaupungin nettoinvestointien toteutuma oli 117,6 miljoonaa euroa. Investointitaulukkoon lisättiin huhtikuun 2024 lisätalousarviossa 91 miljoonaa euroa osakkeiden hankintaan, eli sijoitustoiminnan käynnistämiseen. Toteumassa tämä rivi näyttäytyy kuitenkin nollana, koska sijoitustoiminnan käynnistyessä sijoitetut varat kirjattiin luonteensa mukaisesti taseen vaihtuviin vastaaviin / rahoitusarvopaperit, jolloin ne eivät kirjaudu kirjanpidollisesti pysyviin vastaaviin ja investointitoteumaan.

Vuoden 2024 alkuperäisessä talousarviossa nettoinvestointien määrä oli 21,7 miljoonaa euroa. Tilikauden aikana investointiosaan hyväksyttiin valtuustossa muutoksia niin, että nettoinvestointien määrä laski 14,7 miljoonaan euroon eli investoinnit pienentyivät seitsemän miljoonaa euroa.

Investointien määrärahamuutoksia hyväksyttiin tilikauden 2024 aikana useassa eri valtuuston kokouksessa (3.3., 23.9. ja 9.12.2024).

Maa- ja vesialueita myytiin tilikauden aikana lähes 2,4 miljoonalla eurolla ja niistä saatiin myyntivoittoja lähes 2,1 miljoonaa euroa. Myynnit tulivat useista maa-aluekaupoista.

Kaupungin suurimpia investointeja vuonna 2024 olivat

- Eteläinen aluekoulu 2,9 miljoonaa euroa (kumulatiivinen toteutuma 28,3 miljoonaa euroa)
- Eteläinen aluekoulu (kalustus) 1,1 miljoonaa euroa (kumulatiivinen toteutuma 1,6 miljoonaa euroa)
- Virastotalon peruskorjaus 1,4 miljoonaa euroa (kumulatiivinen toteutuma 3,8 miljoonaa euroa)
- Teatteritalon vesikaton uusiminen ja julkisivu 1,3 miljoonaa euroa
- Kadut 1,0 miljoonaa euroa
- Siltojen uusiminen 0,9 miljoonaa euroa
- Mikkelin Seutukirjaston vesikaton uusiminen 0,6 miljoonaa euroa

Vesiliikelaitoksen investoinneista yhteensä 1,0 miljoonaa euroa kohdistui verkostoihin 0,9 miljoonaa euroa.

Investoinnit 2024 (1 000 €)	TULOT	MENOT	NETTO
PERUSKAUPUNKI	**135 255**	**16 620**	**118 635**
• *Muut pitkävaikutteiset menot*		463	-463
• *Maa- ja vesialueet*	2 419	520	1 899
• *Rakennusten myynnit/hankinnat*			
• *Kiinteät rakenteet ja laitteet*	215	5 045	-4 830
• *Rakennukset*	127	9 492	-9 365
• *Koneet ja kalusto*	209	671	-462
• *Osakkeet, osuudet*	132 285	428	131 857
VESILIIKELAITOS	**7**	**1 015**	**-1 008**
LIIKELAITOS OTAVIA		**31**	**-31**
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	**135 262**	**17 666**	**117 595**

Kaupungin investoinnit vuonna 2024.

4.3. Talouden tasapainottaminen

Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

- Kaupunginhallitus esittää tilikauden 158 413 805,66 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:
  - Muodostetaan 27 000 000 euron investointivaraus itäisen alueen koulu- ja päiväkotihankkeelle;
  - Puretaan Vesiliikelaitokselle kirjattuja poistoeroja suunnitelman mukaan 155 078,47 euroa;
  - Puretaan kunnalle kirjattuja poistoeroja suunnitelman mukaan 7 649,80 euroa; ja
  - Kirjataan tilikauden ylijäämä 131 576 533,93 euroa tilikauden yli/alijäämän tilille taseeseen.

Ylijäämää on taseessa vuoden 2024 tilinpäätöksen jälkeen 110 519 614,26 euroa.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Mikkelin kaupungin taseessa vuodesta 2018 kertyneet noin 21,1 miljoonan euron alijäämät saatiin katettua kaupunginvaltuuston 20.3. 2023 § 41 päättämän Etelä-Savon Energia Oy:n 49 prosentin vähemmistöosuuden myynnillä. Tarjouspyyntöprosessin seurauksena kaupunginhallitus päätti 6.11.2023 § 343 myydä 49 prosenttia Etelä-Savon Energia Oy:stä sijoitusyhtiö Aberdeen plc:lle. Kauppa toteutui vasta 1.3.2024 eli seuraavan tilikauden aikana. Koska kaupan toteutuminen pystyttiin todentamaan jo ennen kaupungin vuoden 2023 tilinpäätöksen toteutumista, ei valtiovarainministeriö katsonut aiheelliseksi käynnistää kuntalain 118 § mukaista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä, vaikka Mikkeli vuoden 2023 tilinpäätöstiedoissa teknisesti täyttikin kriisikuntakriteerin kattamattoman alijäämän johdosta. Alijäämät tulivat vuoden 2024 tilinpäätöksessä katetuiksi.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt vuoden 2024–2026 kaupungin talouden tasapainotusohjelman päätöksellään 11.12.2023 § 137. Kokonaisuutena kaupungin kokonaisvakauttamisohjelma koostuu kolmesta tukijalasta;

1. Energiaomaisuuden myyntitulojen käyttäminen käyttötaloutta vahvistavasti (lainojen poismaksu ja sijoitustoiminta)
2. Elinvoiman kasvuohjelman toteuttaminen ja
3. Kolmen miljoonan euron pysyvien säästöjen saavuttaminen vuosien 2024–2026 aikana.

Vuodesta 2026 alkaen käyttötalous kääntyy hallituksen tavoitteen mukaan hienoisesti ylijäämäiseksi. Talousarviovuosi 2025 on vielä noin 5,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Huomioiden tilinpäätöksen 2024 kumulatiivisen ylijäämän määrä 110,5 miljoonaa euroa, olisi vuoden 2025 tilinpäätöksessä kumulatiivisen ylijäämän määrä edelleen noin 105,3 miljoonaa euroa, mikäli talous toteutuisi alkuperäisen talousarvion mukaisesti. Menojen ja tulojen tasapainon saavuttaminen edellyttää tasapainotusohjelman määrätietoista, onnistunutta, suunnitelmien mukaista toteuttamista yhdessä sidosryhmien kanssa, säästötoimenpiteisiin sitoutumista, toiminnan jatkuvaa seurantaa ja raportointia.

Mikkelin kaupunki on onnistuneesti kattanut aiempien vuosien alijäämät ja asettanut suunnitelmat talouden tasapainon saavuttamiseksi. Jatkossa säästöjen, kasvun ja energiahankkeiden onnistunut toteuttaminen ovat keskeisiä kaupungin talouden kurissa pysymisen ja ylijäämän saavuttamisessa.

Tarkastuslautakunta tutustui 22. lokakuuta 2024 Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamoon. Vesiliikelaitoksen johtaja Jarkko Laitinen ja lautakunnan jäsen Katariina Asikainen voivat hyvillä mielin todeta, että puhdistetun veden laatu on hyvä. Kuva: Jukka Vuorio

5. Luottamushenkilötoiminnan digitalisaatiossa huomioitavaa

Tarkastuslautakunta haluaa erikseen tuoda kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tietoon ja harkittavaksi seuraavaa

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun muassa arvioida, onko toiminta kunnassa järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Mikkelin kaupungin luottamushenkilötoiminnassa on siirrytty laajasti sähköisiin toimintamalleihin, kuten sähköpostitse tapahtuvaan pöytäkirjojen hyväksymiseen, sähköiseen kokoushallintaan ja paperittomaan asiakirjakäytäntöön.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että luottamushenkilötoiminnan digitalisaatiossa varmistetaan jäsenten yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua päätöksentekoon. Teknologisten ratkaisujen käyttöönotossa on huolehdittava siitä, että kaikki toimielinten jäsenet saavat tarvittavan perehdytyksen ja ohjauksen luottamustehtäviensä vaatimalla tasolla. Tietotekninen osaaminen ei saa muodostua esteeksi täysipainoiselle osallistumiselle kaupungin päätöksentekoon.

Tarkastuslautakunta kehottaa kaupunginhallitusta asianmukaisella tavalla varmistumaan, että kaikilla toimielinten jäsenillä on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua luottamushenkilötoimintaan, ja etteivät esimerkiksi tekniset laitteet ja eri ICT-ohjelmat tai tietotekninen osaaminen saisi asettaa rajoituksia täysipainoiselle osallistumiselle kaupungin päätöksentekoon toimielimissä.

6. Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2024 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kaupunginvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista ja johtopäätöksistä (tarkastuslautakunnan suositus) kaupunginhallituksen selvitykset niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2025 lokakuun valtuuston kokouksessa.

7. Allekirjoitukset

Mikkelin tarkastuslautakunta yhteiskuvassa. Eturivissä vasemmalta Anne Puntanen (varajäsen), puheenjohtaja Sami Nalli, Nea Tarvainen ja Jari Sihvonen. Takarivissä vasemmalta Katariina Asikainen, Sari Hannukainen, Keijo Siitari, Mika Marttinen (varajäsen) ja Tapani Korhonen.

Mikkelissä 20.5.2025

Sami Nalli
Puheenjohtaja

Raine Lehkonen
Varapuheenjohtaja

Katariina Asikainen
Jäsen

Sari Hannukainen
Jäsen

Tapani Korhonen
Jäsen

Kejo Siitari
Jäsen

Jari Sihvonen
Jäsen

Nea Tarvainen
Jäsen

Mika Marttinen
Varajäsen

MIKKELIN KAUPUNKI